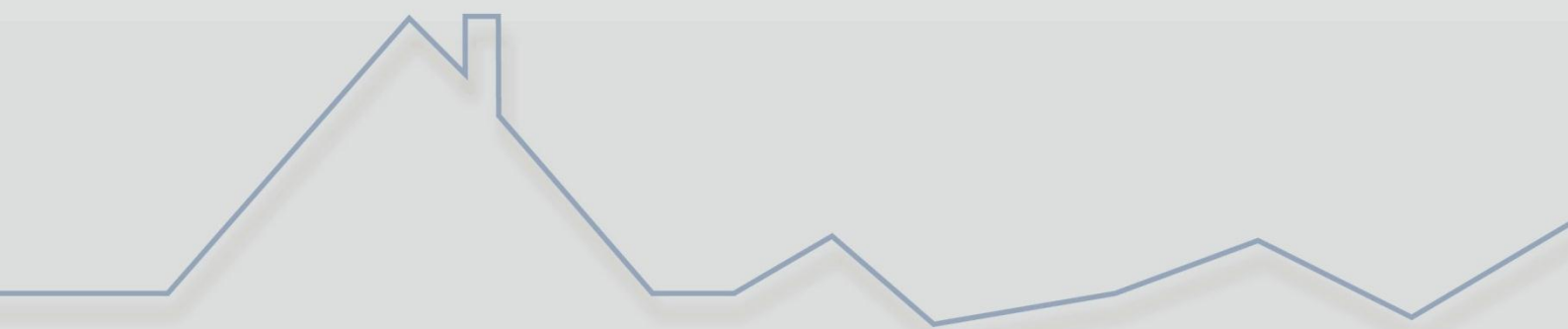

Ældres boligforhold

- en undersøgelse af boligforholdene for personer mellem 70 og 90 år.

1 Indholdsfortegnelse

1	Indholdsfortegnelse.....	2
2	Tabeloversigt.....	3
3	Figuroversigt	5
4	Sammenfatning	6
4.1	Sundhedstilstand	6
4.2	Vedligehold af hus og have – for nogen en hobby for andre en prøvelse	7
4.3	De ældre er tilfredse med boligen og kvarteret – uanset boligform og område	7
4.4	Boligen er ikke hensigtsmæssig for alle	9
4.5	Hvad med en anden bolig?.....	9
4.6	Hvad er lykke for de ældre?	10
4.7	Fremtiden.....	10
5	Indledning.....	11
6	Læsevejledning.....	11
7	Temaer omkring ældres boligforhold.....	12
7.1	Demografi	12
7.2	Boligbeholdningen	14
7.3	Paradigmeskifte	16
8	Undersøgelsen	16
8.1	Respondentgruppen	17
8.2	Besvarelsesprocent	17
8.3	Delkonklusion	18
9	Fakta om respondenterne	19
9.1	Uddannelse	19
9.2	Indkomst	19
9.3	Delkonklusion	20
10	Sundhed.....	20
10.1	Delkonklusion	22
11	Have og vedligehold.....	22
11.1	Delkonklusion	23
12	Avis og nyheder	24
13	Tilfredsheden med boligen og området	24
13.1	Delkonklusion	26

14 Afstanden til indkøb og venner	26
14.1 Delkonklusion	28
15 Boligens indretning og fald i boligen	28
15.1 Delkonklusion	29
16 Tryghed	29
16.1 Delkonklusion	32
17 Valg af bolig og flytning	33
17.1 Delkonklusion	34
18 Flytteovervejelser og barrierer	35
18.1 Delkonklusion	37
19 Vigtigheden af boligen relativt til livets øvrige forhold.....	38
19.1 Delkonklusion	39
20 Konklusion	39
21 Fremtidige analyser	40
22 Litteratur og forskning om ældres boligforhold.....	41
23 Appendiks A:.....	43
24 Appendiks B	43
25 Appendiks C	44

2 Tabeloversigt

Tabel 7.1 Befolkningsfremskrivning	13
Tabel 7.2 Bestanden af ældreboliger og plejeboliger i Danmark 2007-2010.....	14
Tabel 7.3 Boligformen for alle personer over 70 år pr. 2011.....	15
Tabel 7.4 Opførelsesår for boligen for hhv. personer over 70 år og for alle	15
Tabel 7.5 Boligform for personer over 70 år i udkantskommuner, pr. år 2011	16
Tabel 8.1 Besvarelsesprocent fordelt på aldersgrupper	17
Tabel 8.2 Besvarelsesprocent fordelt på boligsituation.....	18
Tabel 9.1 Højeste gennemførte uddannelse	19
Tabel 9.2 Årlig husstandsindkomst før skat	19
Tabel 10.1 Antal sygedage i løbet af den sidste måned	20
Tabel 10.2 Andel af sygedage i løbet af den sidste måned fordelt på aldersgrupper.....	20
Tabel 10.3 Kan du gå på stiger uden svimmelhed eller problemer med ben/ryg?.....	21
Tabel 10.4 Kan du gå på stiger uden svimmelhed eller problemer med ben/ryg fordelt på aldersgrupper	21
Tabel 10.5 Kan du klare almindelig rengøringsopgaver uden at blive forpustet?	21

Tabel 10.6 Kan du klare almindelig rengøringsopgaver uden at blive forpustet fordelt på aldersgrupper	21
Tabel 10.7 Kan du gå 100 meter uden at blive forpustet?	22
Tabel 10.8 Kan du gå 100 meter uden at blive forpustet fordelt på aldersgrupper	22
Tabel 11.1 Finder du dit havearbejde let eller anstrengende?	22
Tabel 11.2 Finder du vedligehold af dit hus let eller anstrengende?	23
Tabel 11.3 I hvilken grad finder du vedligehold af huset som en hobby og interesse?	23
Tabel 11.4 Overlader du helst alm. vedligehold til håndværkere, familie eller venner?	23
Tabel 12.1 Hvor tit læser du avis eller ser nyheder på TV?	24
Tabel 13.1 Hvor tilfreds er du med værelsesfordeling og størrelsen af rummene i din bolig?	24
Tabel 13.2 Hvor tilfreds er du med værelsesfordeling og størrelsen af rummene i din bolig fordelt på boligsituation?	25
Tabel 13.3 Hvor tilfreds er du med den vej din bolig ligger på?	25
Tabel 13.4 Hvor tilfreds er du med den ejendom din bolig ligger i?	25
Tabel 13.5 Hvor tilfreds er du med området som du bor i?	26
Tabel 13.6 Hvor tilfreds er du med området som du bor i fordelt på boligsituation	26
Tabel 14.1 Hvor tilfreds er du med nærheden til butikker, til apotek og til kulturtilbud?	26
Tabel 14.2 Hvor tilfreds er du med nærheden til butikker, til apotek og til kulturtilbud fordelt på boligsituation	27
Tabel 14.3 Hvor tilfreds er du med afstanden til naboer, venner og bekendte og familie?	27
Tabel 14.4 Hvor tilfreds er du med afstanden til naboer, venner og bekendte og familie fordelt på boligsituation	27
Tabel 14.5 Hvor tilfreds var du med dine tidligere boliger, set i forhold til din nuværende bolig?	28
Tabel 15.1 Er der rum i din bolig, du ikke længere bruger?	28
Tabel 15.2 Har du trapper i din bolig, som du har svært ved at komme op eller ned af?	28
Tabel 15.3 Er du faldet i din bolig inden for de seneste tre måneder?	29
Tabel 15.4 Hvor i boligen sker disse fald oftest?	29
Tabel 16.1 Er du utryg ved at gå ud om aftenen, der hvor du bor?	30
Tabel 16.2 Er du utryg ved at gå ud om aftenen, der hvor du bor fordelt på boligsituation	30
Tabel 16.3 Frygter du overfald og/eller indbrud i dit hjem?	30
Tabel 16.4 Frygter du overfald og/eller indbrud i dit hjem fordelt på boligsituation?	30
Tabel 16.5 Synes du at der er for langt til hospital, læge eller politi?	31
Tabel 16.6 Synes du at der er for langt til hospital, læge eller politi fordelt på boligsituation?	31
Tabel 16.7 Føler du dig utryg fordi der er for langt til hospital, læge eller politi?	31
Tabel 16.8 Føler du dig utryg fordi der er for langt til hospital, læge eller politi fordelt på boligsituation?	31
Tabel 16.9 Føler du dig utryg fordi der er for langt til hospital, læge eller politi fordelt på helbred	32
Tabel 16.10 Føler du dig utryg fordi der er for langt til hospital, læge eller politi fordelt på helbred? ...	32
Tabel 16.11 Føler du dig utryg fordi der er for langt til hospital, læge eller politi fordelt på aldersgrupper?	32

Tabel 17.1 Ville du hellere have en anden bolig som var mindre?	33
Tabel 17.2 Ville du hellere have en anden bolig som var mindre fordelt på boligsituation	33
Tabel 17.3 Er din bolig i et eller i flere plan?	33
Tabel 17.4 Ville du hellere have en bolig som kun var i et plan?	34
Tabel 17.5 Er din bolig i et eller i flere plan fordelt på boligsituation	34
Tabel 17.6 Ville du hellere have en bolig som kun var i et plan fordelt på boligsituation.....	34
Tabel 17.7 Ville du hellere have en bolig som havde en mindre have?	34
Tabel 18.1 Overvejer du at flytte indenfor de næste fem år?.....	35
Tabel 18.2 Min friværdi i boligen er ikke stor nok til at jeg kan flytte til en anden bolig.	35
Tabel 18.3 Jeg kan ikke overskue økonomien i at flytte til en anden bolig.	35
Tabel 18.4 Jeg kan ikke overskue besværet i at flytte til en anden bolig.	36
Tabel 18.5 Der er ikke gode alternativer i nærområdet.....	36
Tabel 18.6 De alternative boliger er for dyre i husleje.....	36
Tabel 18.7 Jeg ønsker ikke at flytte fra mine nuværende omgivelser.....	37
Tabel 18.8 Hvorfor overvejer du at flytte?	37
Tabel 19.1 Hvis du selv kunne vælge, ville du så gerne se din familie mere end du gør nu?	38
Tabel 19.2 Hvor stor betydning ville det have for dig, hvis du fik 1.000 kroner mere om måneden mellem hænderne, i forhold til det du har nu?.....	38
Tabel 19.3 Hvor vigtigt er det for dig at have et godt helbred?	38
Tabel 19.4 Hvor vigtigt er det for dig at få en bedre bolig, hvis denne bolig kostede flere penge hver måned?.....	39

3 Figuroversigt

Figur 7.1 Befolkningspyramide for Danmark pr. 2011	12
Figur 7.2 Befolkningsfremskrivning 2011-2050 fordelt på aldersgrupper	13
Figur 8.1 Besvarelsesprocent fordelt på aldersgrupper	18

4 Sammenfatning

Boligøkonomisk Videncenter har for Realdania forestået en større undersøgelse af de ældres bolig-situation i Danmark. Undersøgelsen baserer sig på oplysninger, som Danmarks Statistik har indsamlet. Formålet med undersøgelsen har fra Realdanias side været en strategisk afklaring om den fremtidige indsats i relation til de ældres boligbehov.

Antallet af ældre stiger kraftigt i disse år. Forskydningen kommer så hurtigt, at det ikke er realistisk at kunne imødegå alle særlige bolig-behov gennem at bygge nye ældreboliger. Derfor er det relevant at kortlægge, hvor godt de ældre klarer sig i deres nuværende boliger, og hvor eventuelle problemer ligger. De problemer kan være rent tekniske problemer knyttet til indretningen af deres bolig, eller det kan være forhold knyttet til boligtypen, eller til det område, hvor boligen ligger.

Undersøgelsen har koncentreret sig om tre grupper af ældre. For alle grupper gælder, at de medtager ældre, der er fyldt 70 år.

- 1) Den første gruppe er ældre, der bor i et fritliggende enfamilieshus i et større parcelhuskvarter i større bykommuner.
- 2) Den anden gruppe er ældre, der bor i et udkantsområde
- 3) Den tredje gruppe er ældre, der bor i en almennyttig bolig opført mellem 1965 – 80

I undersøgelsen har Danmarks Statistik kontaktet 2.119 personer. Der blev indhentet 1.362 brugbare svar, hvormed besvarelsesprocenten blev 64,3 procent. Der er 419 svar for de 70 til 74 årige, 450 svar for de 75 til 79 årige og 493 svar for dem, der er 80 og derover.

Undersøgelsen blev tilrettelagt, så der blev rettet henvendelse til lige mange ældre i hver af de tre grupper. Besvarelsesprocenten varierede dog. Undersøgelsen bygger på 506 svar fra ældre i parcelhus i større bykommuner, 459 fra ældre i udkantkommuner og 397 svar fra ældre i almene boliger. Danmarks Statistik vurderer, at dette er tilstrækkeligt til at gøre undersøgelsen repræsentativ.

Det var vigtigt at operere med forskellige grupper. Man kan nemlig a priori forestille sig vidt forskellige problemer, alt efter hvilken type bolig, de ældre har. For de ældre i parcelhus med have kunne man forestille sig, at hus og have var blevet en uoverkommelig opgave at holde. I udkantområderne kunne man forestille sig, at de ældre især var bekymrede over afstanden til læge og politi. For de ældre i en almen bolig opført i 1960'erne og 1970'erne kunne man tro, at selve boligen var ældregnet, men at beboerne var utrygge ved omgivelserne, på grund af en forestilling om overfald i hvert fald i visse bygninger.

4.1 Sundhedstilstand

Som led i undersøgelsen er de ældres helbred blevet kortlagt. 80 procent af dem havde ingen sygedage i løbet af den sidste måned. 13 procent af dem havde mere end 10 sygedage. Der er således en klar adskillelse mellem et klart rask flertal og et mindretal med en væsentlig sygeperiode. For at sætte

besvarelsenerne i relief blev der spurgt til, hvor mange der kunne gå på en stige uden at blive svimmel. Det gjaldt 56 procent. 43 procent bliver altså svimle af at gå på stiger, ikke en ideel situation i et parcelhus. 72 procent kunne klare almindeligt rengøringsarbejde uden at blive forpustet. Da udtrykket "almindeligt" kan forstås forskelligt, blev der også spurgt til, om man kunne gå 100 meter uden at blive forpustet. Det kunne 85 procent. 15 procent - stort set samme andel som har væsentlige sygeperioder – kunne ikke gå 100 meter uden at miste pusten.

Selvom en mindre andel havde visse skavanker, så fulgte nær alle godt med i samfundsudviklingen og var altså åndeligt skarpe nok. 96 procent læste avis hver dag eller så dagligt nyheder i TV.

4.2 Vedligehold af hus og have – for nogen en hobby for andre en prøvelse

Undersøgelsen kortlagde, hvordan de ældre opfatter vedligehold af have. Det var 506 af de ældre, der havde have, og spørgsmålet blev naturligvis kun stillet til dem. For nogen er det en leg, 12 procent fandt således havearbejdet meget let, og 33 procent fandt det let eller meget let. Men 55 procent fandt det anstrengende eller meget anstrengende. Det var 18 procent, der svarede "meget anstrengende". De samme spørgsmål blev derefter stillet om vedligehold af huset, og svarene fordelte sig nærmest identisk som med havearbejdet.

I undersøgelsen blev det også kortlagt, om vedligehold af hus var en hobby, en måde at realisere sig selv på. Dette spørgsmål til livsholdning delte de ældre endnu tydeligere. 30 procent svarede "i høj grad" mens 20 procent svarede "slet ikke".

Sammenfattende for undersøgelsen af helbred og byrden ved have og vedligehold af hus kunne man forvente – som det ofte fremføres i medierne – at en vis andel af de ældre var utilfredse med deres bolig og godt kunne tænke sig at flytte. Som det vil fremgå senere, så forholder det sig imidlertid ikke helt sådan.

4.3 De ældre er tilfredse med boligen og kvarteret – uanset boligform og område

De ældre er overvejende meget tilfredse med både deres bolig såvel som det område, boligen ligger i. Det gælder for gruppen af ældre som helhed, men det gælder også, når man deler de ældre op i de tre grupper: Ældre i parcelhus i forstæder til større byer, ældre i udkantområder og ældre i almene boliger.

83 procent af hele gruppen af ældre er tilfredse med værelsesfordelingen og størrelsen af værelserne i deres bolig, og 11 procent er "lidt" tilfredse. Kun 1 procent er meget utilfredse, og i alt 4 procent er lidt eller meget utilfredse.

Når man går ned i undergrupperne, så gælder der, at 81 procent af de ældre i parcelhus i større byområder er "meget tilfredse", mens 85 procent af de ældre i udkantkommunerne er "meget tilfredse" og 82 procent af de ældre i de almene boliger er "meget tilfredse".

Lige så markant er tilfredsheden med den vej, som boligen ligger på. 85 procent er meget tilfredse, og tilsammen 94 procent er meget eller lidt tilfredse. Ligesom for boligens vedkommende er kun 1 procent meget utilfredse.

Når man ser på de tre delgrupper, gælder det, at i hver gruppe erklærer 85 procent sig "meget tilfreds" med den vej, de bor på. Det er overraskende, men interessant, at tilfredsheden med boligen og vejen er så ens for de tre grupper.

For de ældre, der bor i en almennyttig ejendom, er der også spurgt til opfattelsen af den ejendom, som lejligheden ligger i. Igen er tilfredsheden overvældende, og kun 1 procent er meget utilfredse.

Går man væk fra selve matriklen og vejen, og ser på det kvarter, som boligen ligger i, så er der igen den samme høje grad af tilfredshed. 96 procent er meget eller lidt tilfredse, og kun 1 procent er meget utilfredse. Det er indlysende, at så længe man stiller så generelle og overordnede spørgsmål, som om den ældre er tilfreds med sin bolig eller sin vej, så vil man få et klart positivt svar tilbage. Dette kan selvfølgelig også være lidt af en afværgereaktion, og i undersøgelsen er der derfor suppleret med en række mere detaljerede spørgsmål.

Der er i den forbindelse spurgt til, hvor tilfreds den ældre er med afstanden fra den nuværende bolig til forskellige faciliteter og personer. Når det drejer sig om afstanden til butikker, apotek og kulturtilbud, så finder 64 procent, at det er meget tilfredsstillende. Overordnet finder 83 procent afstanden meget eller lidt tilfredsstillende, og 3 procent er meget utilfredse. Igen er der tale om en høj grad af tilfredshed, men knap så udtalt som før, nu hvor der spørges ind til mere konkrete ting. Det forhold genfindes, når der spørges til afstanden til naboer, venner, bekendte og familie. 69 procent er meget tilfredse, mens samlet 87 procent er meget eller lidt tilfredse.

Når man spørger til afstanden til hospital, læge eller politi, svarer 23 procent, at der er for langt. 76 procent svarer at de ikke synes der er for langt. Igen er flertallet klart positive, men der er dog en vis minoritet, der føler afstanden er et problem. Den minoritet er derefter spurgt, om afstanden gør dem utryk, og hertil svarer 36 procent, at det gør den. De fleste, 63 procent siger dog nej. Det vil med andre ord sige, at de, der er utrykke som følge af denne afstand kun udgør 36 procent ud af de 23 procent, det vil sige 8 procent ud af alle adspurgte.

Ser man på de enkelte delgrupper af ældre, kunne man på forhånd vente, at de ældre i udkantområderne var mindst tilfredse med afstanden til forskellige faciliteter. Ser man på afstanden til butikker, apotek og kulturtilbud, erklærer 65 procent af de ældre i parcelhus i de større byområder sig "meget

tilfredse”, mens det er 59 procent af de ældre i udkantområderne, der er meget tilfredse. Samlet er det dog kun 13 procent af de ældre i udkantområderne der er meget eller lidt utilfredse med afstandsforholdene mod 10 procent af de ældre i parcelhuskvartererne i de større byområder. Dette er meget overraskende. De ældre tilpasser sig, eller tilvænner sig tilsyneladende afstandsforholdene.

4.4 Boligen er ikke hensigtsmæssig for alle

Selv om de ældre svarer, at de er glade for boligen, så kan der godt bag dette svar skjule sig problemer, som man ikke tænker på, når man besvarer et så overordnet spørgsmål. Derfor er der stillet mere detaljerede spørgsmål om eventuelle problemer i boligen.

Det viser sig, at for 22 procent vedkommende er der rum i boligen, som beboerne ikke længere benytter. Det kan være fordi de ikke har brug for pladsen, eller fordi det er for besværligt at få adgang til værelserne. 10 procent af de adspurgte har trapper inde i boligen, som de har problemer med at komme op eller ned ad. Det må vurderes at være en ret stor andel, når man tænker på, at det er et ganske væsentligt problem, om man har fri adgang til alle dele af sin bolig. 5 procent af de ældre har været ude for at falde i deres bolig. Disse fald er især indtruffet i stuen (25 procent) og badeværelset (18 procent). Da det er begrænset, hvor megen tid man opholder sig i badeværelset, så må hyppigheden af fald her siges at være bekymrende, også selv om det er ret få ældre, der har oplevet et fald.

4.5 Hvad med en anden bolig?

Selv om et klart flertal er tilfredse med deres nuværende bolig, så er der alligevel ganske mange, 20 procent, som hellere ville have en mindre bolig. 43 procent - en væsentlig andel – af de, der har have, vil hellere have en bolig med mindre have.

Det er på den baggrund naturligt, at 27 procent af de ældre har overvejet at flytte indenfor de næste 5 år. Et klart flertal, 68 procent, siger dog nej, de har ikke overvejet noget sådant. For at undersøge, om der er barrierer for flytning, er der spurgt til, hvorfor de ældre ikke har overvejet en flytning. Svaret er enkelt. 88 procent af dem, der ikke har overvejet at flytte, ønsker simpelthen ikke at forlade deres nuværende bolig. De erklærer sig ”helt enig” i udsagnet, at ”ønsker ikke at flytte fra nuværende omgivelser”. 6 procent erklærer sig enig, og 3 procent ”hverken eller”. Der er stillet en lang række supplerende spørgsmål om barrierer, men det væsentligste forhold er altså, at man slet ikke vil flytte.

For de 27 procent, som overvejer at flytte, er hovedårsagen ønsket om en mindre bolig. 43 procent angiver dette forhold som udslagsgivende. 18 procent angiver, at årsagen er dårligt helbred. 11 procent ønsker at slippe for havearbejde. Derimod er det ikke økonomien, der er problemet. Kun 4 procent ønsker at bo billigere. 4 procent ønsker at bo mere centralt, og 1 procent ønsker at bo nærmere familie. De sidste besvarelsesprocenter er overraskende, fordi en større andel tidligere i undersøgelsen

sen ønskede mindre afstand til familie og forskellige faciliteter. Der er imidlertid forskel på at ønske sig en mindre afstand til familie, og så til rent faktisk at planlægge at flytte nærmere familien.

Da de ældre ikke udtrykker ønske om at bo mere centralt, og eftersom mange generelt er tilfredse med deres nuværende område, så kan besvarelserne tolkes sådan, at mange ældre godt vil flytte til en mindre bolig beliggende i det område, hvor de bor i dag, og som de er bekendte med og trygge ved. Manglen på velegnede mindre boliger i nærområdet kan være en potentiel flyttebarriere. For de, der ikke har overvejet at flytte, er der spurgt til, om manglen på velegnede alternative boliger i nærområdet er et problem. Det erklærer 28 procent af dem sig enige eller helt enige i. Der kan her identificeres et problem ved det nuværende boligudbud – der mangler ældreegnede boliger i de områder, hvor de ældre bor i dag. Det er altså ikke nødvendigvis alle ældre, som går rundt med en drøm om at bytte villaen ud med en lejlighed inde i city.

4.6 Hvad er lykke for de ældre?

I en undersøgelse af boligforhold er det let at stirre sig blind på de ældres boligsituation og glemme, at boligen kun er en facet af de ældres velfærd, og at boligovervejelserne af de ældres vejes op mod en lang række andre forhold. For at vurdere boligens relative betydning i forhold til sådanne andre forhold er der stillet spørgsmål hertil.

Der er spurgt til, hvor vigtig en bedre bolig er, såfremt den kostede flere penge hver måned. Her svarer 3 procent "meget vigtig". 64 procent svarer "slet ikke vigtig". Denne besvarelse vejes nu op mod andre forhold. Det vigtigste forhold af alle viser sig at være helbredet. 90 procent svarer, at et godt helbred er "meget vigtig". At se familien er "meget vigtig" for 35 procent. Flere penge mellem hænderne, 1.000 kr. ekstra om måneden, ville have "stor betydning" for 24 procent af de ældre.

Disse svar sætter de tidligere besvarelser lidt i relief. Nok er en bedre bolig en god ting, når man taler isoleret om boligforhold. Men når boligen vejes op mod andre goder i livet, er den lige pludselig ikke helt så vigtig mere. Dette forhold taget tilsammen med, at et klart flertal er tilfredse med deres bolig og dens omgivelser tyder på, at der skal meget til, førend at de ældre flytter. Boligen skal ikke kun være bedre, undersøgelsen må fortolkes sådan, at den skal være markant bedre, og den skal i hvert fald ikke koste mere end den nuværende bolig. Da mange ældre sidder med reducerede huslejeomkostninger efter at have boet til leje i mange år eller efter at have oparbejdet friværdis i ejerboligen, så lægger det en del restriktioner på mulighederne for at skaffe markant bedre alternativer end den nuværende bolig.

4.7 Fremtiden

Et klart flertal af de ældre er tilfredse med deres nuværende bolig og næromgivelser og ønsker ikke at flytte. For dem er deres fremtidige ældrebolig den bolig, som de allerede bor i.

For en mindre andel på en fjerdedel til en femtedel af de ældre, vil det være en fordel med en mindre bolig, som er mere overkommelig, når helbredet begynder at svigte, og hvor havearbejdet ikke er belastende. Denne bolig skal dog helst ligge i deres nuværende omgivelser, og den må ikke koste ekstra.

Hvad angår indretningen af boligen, så er trapper et problem for en hel del ældre. Der sker uforholdsmæssigt mange faldulykker på badeværelset. Der er her helt klart et indsatsområde, hvor de nuværende boliger kan gøres mere ældreegnede.

For lejeren, der kan bytte til en mindre lejlighed i den ejendom, de kender, kan det være et mindre problem at finde en bolig i nærområdet. For beboeren i parcelhuskvarteret kan problemet være større, fordi udbuddet af alternativer mangler, og fordi de ældre kan have svært ved at overskue besværet med at flytte som følge af de mange transaktionsomkostninger ved bolighandel.

5 Indledning

Denne rapport er en del af afrapporteringen fra et projekt om de ældres boligsituation, som Boligøkonomisk Videncenter har udført for Realdania. Nærværende rapport koncentrerer sig om at gengive besvarelserne på de enkelte spørgsmål, der har indgået i undersøgelsen. Hovedresultaterne fra undersøgelsen er beskrevet populært i Boligøkonomisk Videncenters nyhedsbrev nr. 6 fra oktober 2011. Undersøgelsen er en screening af boligsituationen for udvalgte grupper af ældre.

Undersøgelsen, der blev gennemført i perioden juni til august 2011, baserer sig på en stikprøve på 2.119 ældre over 70 år. Der er opnået svar fra 1.362 personer, hvilket er en svarprocent på 64,3 procent. Stikprøven har været inddelt i 3 strata: en gruppe bestående af ældre bosat i parcelhus i forstæderne til større byer, en gruppe bosat i såkaldte udkantsområder og endelig en gruppe bosat i almene boliger opført i perioden 1965-1980. Der er stort set lige mange ældre i hvert af disse strata. Undersøgelsen er en komparativ analyse af, hvordan disse tre grupper af ældre oplever deres bolig samt nabolaget. Den præcise opgørelse af de nævnte strata er omtalt i appendiks A og B bagerst i rapporten.

6 Læsevejledning

Rapporten indledes med et afsnit om den demografiske udvikling i antallet af personer fordelt på alder, samt en præsentation af de ældres boligsituation og botilbud rettet specifikt mod ældre. Derefter beskrives forskellige problemstillinger omkring ældres boligforhold. I næste afsnit præsenteres undersøgelsens metode og respondentgruppe. De efterfølgende afsnit præsenterer resultaterne fra undersøgelsen hovedsageligt i form af kommenterede tabeller og delkonklusioner. Rapportens næstsidste afsnit konkluderer, og rapporten slutes af med en litteraturoversigt over forskning om ældres boligforhold samt appendiks.

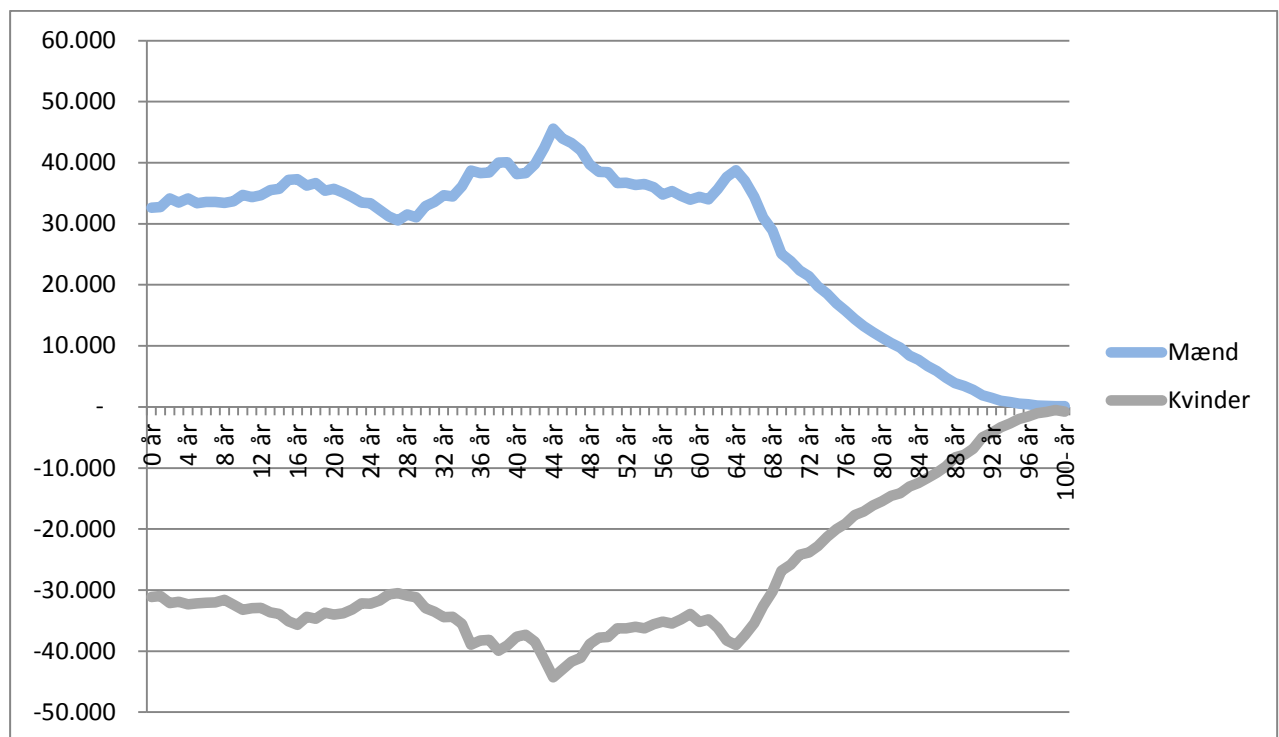
Hvor ingen anden kilde er angivet stammer data fra undersøgelsen af ældres bolighold, gennemført i juli og august måned 2011 af Danmarks Statistik for Boligøkonomisk Videncenter, Realdania.

7 Temaer omkring ældres boligforhold

7.1 Demografi

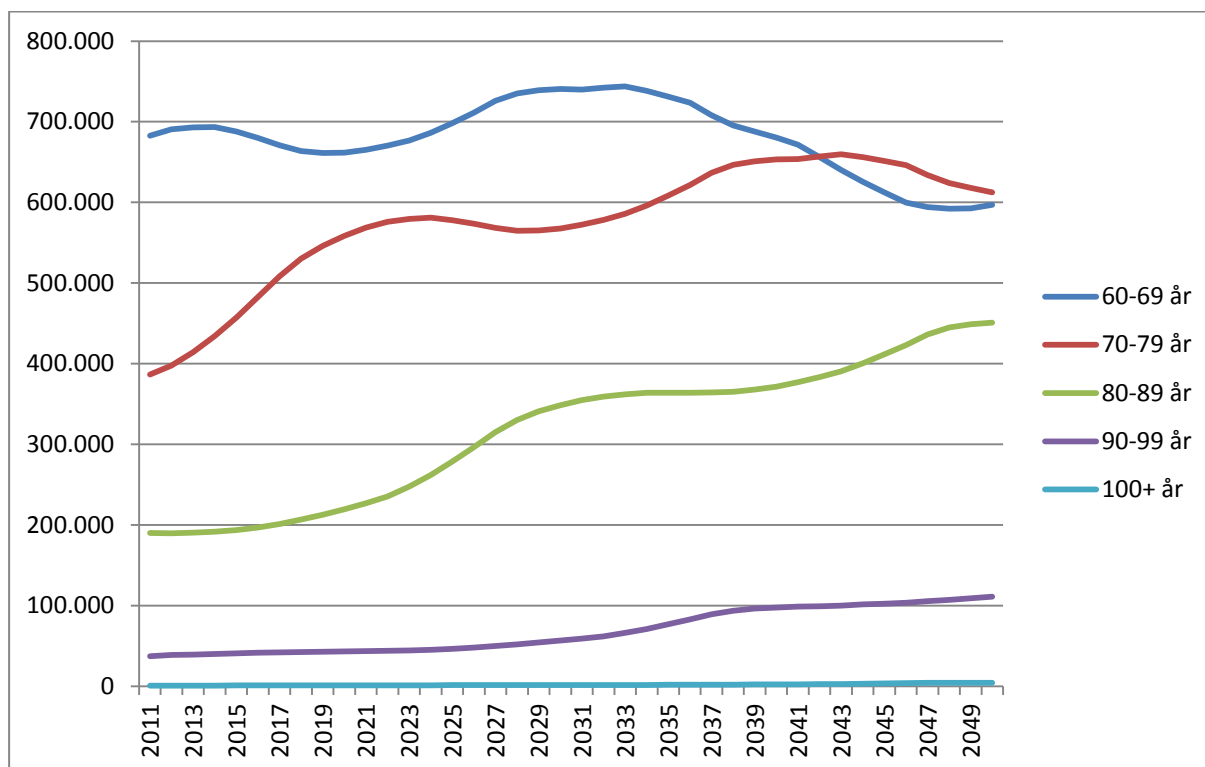
Den demografiske udvikling tyder på, at der i de kommende år vil være relativt flere ældre. Det kan blandt andet ses ved formen på befolkningspyramiden nedenfor, hvor der er en relativt stor gruppe af personer mellem 50 og 70 år sammenlignet med de yngre generationer.

Figur 7.1 Befolkningspyramide for Danmark pr. 2011

Kilde: Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk, tabel FRDK111

Figur 7.2 Befolkningsfremskrivning 2011-2050 fordelt på aldersgrupper

Kilde: Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk, tabel FRDK111

En anden måde at beskrive udviklingen på er gennem befolkningsfremskrivningerne fra Danmarks Statistik. I ovenstående figur er udviklingen i antallet af personer i tiårsgrupperne over 60 år vist. Det er især for grupperne mellem 70 og 79 år samt mellem 80 og 89 år at antallet af personer vil stige kraftigt frem mod år 2030. For gruppen mellem 70 og 79 år vil den kraftigste udvikling foregå i løbet af de næste ti år.

Tabel 7.1 Befolkningsfremskrivning

Aldersgruppe	2011	2020	2030	Vækst 2011-2030	Vækst 2011-2030 i procent
70-79 år	386.479	558.464	567.488	181.009	47%
80-89 år	190.139	219.452	348.542	158.403	83%
90-99 år	37.466	43.253	56.676	19.210	51%
100- år	900	1.194	1.578	678	75%
I alt	614.984	822.363	974.284	359.300	58%

Kilde: Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk, tabel FRDK111

Frem til år 2030 vil antallet af personer over 70 år stige fra omkring 615.000 personer til godt 970.000 personer. Det er en stigning på 58 procent. De vil til den tid udgøre 16 procent af den samlede befolkning, mod kun 11 procent i dag (2011).

7.2 Boligbeholdningen

Danmark har relativt få deciderede ældre-egnede boliger, forstået som boliger der er opført med henblik på specifikt at huse ældre.

Tabel 7.2 Bestanden af ældreboliger og plejeboliger i Danmark 2007-2010

Boligtype	2007	2008	2009	2010
Plejhjem	10.356	8.507	7.443	6.789
Beskyttede boliger	2.202	2.013	1.824	1.804
Plejeboliger fortrinsvis til ældre (2006-)	26.516	28.188	29.392	30.034
Almene ældreboliger fortrinsvis til ældre (2006-)	29.616	30.148	31.776	34.474
Andre boliger for ældre (-2009)	9.901	9.160	8.309	-
Friplejeboliger (2009-)	-	-	311	519
I alt	78.591	78.016	79.055	73.620

Kilde: Statistikbanken.dk, Tabel RESP01 og RESP3EX

Til sammenligning var der i år 2009 indskrevet 77.300 personer i ældreboliger, mens der i alt var 606.000 personer over 70 år i Danmark. Det vil sige at omkring 13 procent af de ældre over 70 år bor i en bolig specifikt opført for at huse ældre. De resterende i aldersgruppen over 70 år bor altså i en bolig der ikke er opført til specifikt at huse ældre, det man kunne kalde en almindelig bolig.

Med mindre nybyggeriet af ældreegnede boliger stiger kraftigt i de kommende år vil fremtidens generationer af ældre i endnu højere grad end nu komme til at bo i almindelige boliger, altså boliger der ikke er opført til specifikt at huse ældre.

En markant del af den samlede danske boligbestand (26 procent) består af parcelhuse, målrettet børnefamilier, og opført gennem 1960'erne og 1970'erne, eller består af industrialiseret etageboligbyggeri opført i samme tidsrum for at dække et efterslæb i boligforsyningen. Disse boliger er i deres oprindelige form ikke længere tidssvarende, men en betydelig andel af denne boligmasse er blevet istandsat og forbedret løbende. En væsentlig del af de ældre formodes fortsat at bo i de ejendomme, de dengang flyttede ind i, hvoraf udtrykket "sølvbryllups kvarterer" i forstæderne.

Ingen af disse boligtyper blev udviklet med henblik på ældre. Det betyder imidlertid ikke, at boligtyperne er ældreegnede, og fakta er, at disse boligtyper i stor udstrækning bebos af ældre i dag. Det er kendetegnende for boligerne, både enfamiliehuse som lejligheder i alment byggeri opført i denne periode, at de er ganske store og har en planløsning, der giver en vis fleksibilitet. 9 procent af boligmassen er opført før år 1900. Disse boliger kan byde på særlige problemer for de ældre, men vi kender ikke til boligernes reelle ældre-kvaliteter.

I de næste år vil Danmark stå med et boligbyggeri, der fratrukket de årlige bortfald af boliger vil ligge på 4 – 5 promille af den samlede boligforsyning. Reelt kan man således se bort fra nybyggeri som en

faktor, der på nogen måde kan gøre en forskel indenfor den samlede boligforsyning, og dette gælder både set over et par år, men også set over 10 til 15 år. I de senere år har det årlige antal af påbegyndte støttede ældreboliger varierer mellem godt 1.000 og knap 3.000 boliger om året.

Tabel 7.3 Boligformen for alle personer over 70 år pr. 2011

Boligform	Antal personer	Andel
Parcel/Stuehuse	269.482	44%
Række-,kæde- og dobbelthuse	127.686	21%
Etageboligbebyggelse	200.616	33%
Andet	14.802	2%
I alt	612.586	100%

Kilde: Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk, tabel BOL201,

Anm.: antallet af personer afviger fra folketællingen da ikke alle personer kan fordeles på boligform.

Der er i alt lidt over 600.000 personer over 70 år i Danmark i år 2011. Med hensyn til boligtypen bor 44 procent af den danske befolkning over 70 år i et fritliggende parcelhus eller et stuehus. 21 procent bor i et række-, kæde- eller dobbelthus, mens 33 procent bor i en lejlighed (enten andel, ejer eller leje) i en etageboligbebyggelse. Kategorien andet dækker bl.a. over plejehjem og fritidshuse.

Hvor gamle er disse boliger så? Det kan statistikkerne også svare på.

Tabel 7.4 Opførelsesår for boligen for hhv. personer over 70 år og for alle

Opførelsesår for boligen	Antal personer over 70 år	Andel personer over 70 år	Antal personer alle aldre	Andel personer alle aldre
Før 1900	35.882	6%	497.036	9%
1900-1919	34.970	6%	547.538	10%
1920-1929	19.706	3%	291.917	5%
1930-1939	33.080	5%	427.083	8%
1940-1949	27.977	5%	270.510	5%
1950-1959	65.405	11%	466.450	8%
1960-1969	126.128	21%	821.603	15%
1970-1979	100.939	17%	994.641	18%
1980-1989	61.515	10%	477.496	9%
1990-1999	49.947	8%	266.113	5%
2000-2010	56.133	9%	449.714	8%
I alt	611.682	100%	5.510.101	100%

Kilde: Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk, tabel BOL201

Anm.: antallet af personer afviger fra folketællingen da ikke alle personer kan fordeles på boligform.

I ovenstående tabel ses det at 21 procent af de ældre over 70 år bor i boliger der er opført mellem 1960 og 1969. For befolkningen som helhed bor kun 15 procent i boliger opført i det årti. Omvendt er der relativt færre ældre der bor i boliger opført før 1940, sammenlignet med befolkningen som helhed.

I de bynære kommuner som er blevet udvalgt til stikprøve 1 i denne undersøgelse bor der i alt 75.130 personer over 70 år i enten parcelhus eller stuehus (kilde: Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk, tabel BOL201).

I de udkantskommuner som er definerede i denne undersøgelse som stikprøve 2 bor der i alt 79.273 personer over 70 år i år 2011, hovedsageligt i parcelhuse eller stuehuse, jf. nedenstående tabel.

Tabel 7.5 Boligform for personer over 70 år i udkantskommuner, pr. år 2011

Boligform i udkantskommuner	Antal personer	Andel
Parcel/Stuehuse	47.728	60%
Række-, kæde- og dobbelthuse	17.464	22%
Etageboligbebyggelse	12.286	15%
Andet	1.795	2%
I alt	79.273	100%

Kilde: Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk, tabel BOL201

I alt 39.938 personer over 70 år bor i almennyttigt boligbyggeri opført mellem 1960 og 1979 (kilde Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk, tabel BOL201). I denne undersøgelse er stikprøve 3 udvalgt blandt personer over 70 år der bor i almennyttigt boligbyggeri opført mellem 1965 og 1980.

7.3 Paradigmeskifte

I diskussionen om de ældre på boligmarkedet er der behov for et paradigmeskifte, hvor fokus må rettes væk fra decideret ældrebolig byggeri og eksperimenterende byggeri målrettet ældre og over mod, hvordan de ældres boligsituation fungerer i de bebyggelser, der er til rådighed i dag, og hvordan denne situation eventuelt, om påkrævet, kan forbedres.

8 Undersøgelsen

Undersøgelsen er gennemført af Danmarks Statistik som en spørgeskemaundersøgelse med i alt 43 spørgsmål. Spørgsmålenes formulering kan ses i overskriften på tabellerne og både spørgsmål og svarmuligheder kan ses i Appendiks C. Respondenterne modtog indledende et brev med en introduktion til undersøgelsen og dens formål, samt muligheden for at logge ind på nettet og udfylde undersøgelsen der. Det er der i alt 187 respondenter som har gjort, det svarer til 13,7 procent af besvarelserne. Efterfølgende blev de respondenter som ikke svarede via nettet ringet op, og der blev udført et telefoninterview. Interviewene er blevet gennemført i dagene mellem den 23. juni og den 14. august 2011.

8.1 Respondentgruppen

For at gøre undersøgelsens resultater så dækkende som muligt er respondentgruppen blevet opdelt på to forskellige typer af strata, henholdsvis personernes alder og deres boligsituation.

Strata:

- Aldersgrupper
  - o 70-74 år
  - o 75-79 år
  - o 80 år eller derover

- Boligsituation
  - o *Stikprøve 1*: Personer boende i ejerbolig i større parcelhuskvarterer i større bykommuner (omkring København, Aarhus, Odense, Aalborg og trekantsområdet). Afgrænsning på kommuner og kommunekoder kan ses i appendiks A.
  - o *Stikprøve 2*: Personer boende i udkantskommuner, afgrænsning på kommuner og kommunekoder kan ses i appendiks B.
  - o *Stikprøve 3*: Beboere i Almennyttigt boligbyggeri opført i årene fra 1965 til 1980.

8.2 Besvarelsesprocent

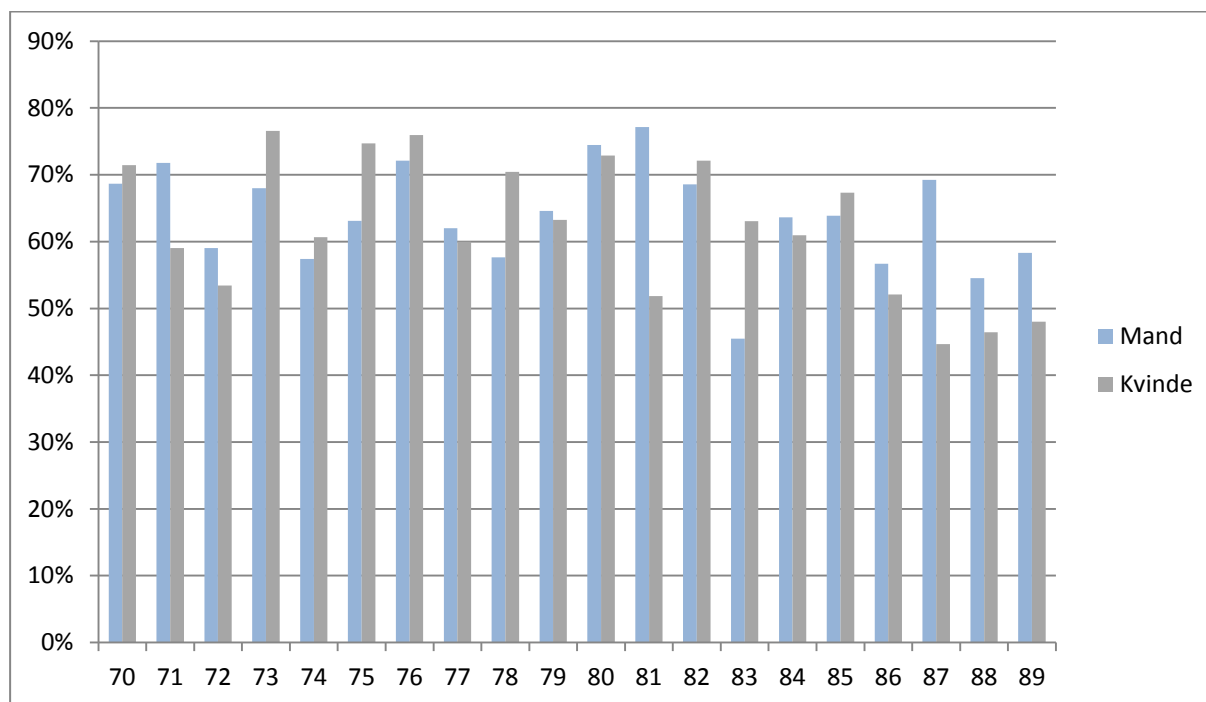
Overordnet set er besvarelsesprocenten 64,3 procent. Danmarks Statistik har vurderet, at det er en tilfredsstillende besvarelsesprocent til at gøre undersøgelsen repræsentativ. Besvarelsesprocenten er dog forskellig alt efter respondenternes aldersgruppe og boligsituation.

Tabel 8.1 Besvarelsesprocent fordelt på aldersgrupper

Aldersgruppe	Antal i stikprøven	Antal svar	Besvarelsesprocent
70-74 år	646	419	64,9
75-79 år	674	450	66,8
80 år eller derover	799	493	61,7
I alt	2.119	1.362	64,3

Som det ses af ovenstående tabel er det for aldersgruppen 75-79 år at besvarelsesprocenten er højest. Den laveste besvarelsesprocent er for aldersgruppen over 80 år.

Figur 8.1 Besvarelsesprocent fordelt på aldersgrupper

I ovenstående figur kan besvarelsesprocenten ses for aldersgrupperne fordelt på køn. Overordnet er besvarelsesprocenten for mænd 64,7 procent, mens den for kvinder er 64,0 procent. Der er derfor ikke nogen stor variation i besvarelsesprocenten for de to køn.

Tabel 8.2 Besvarelsesprocent fordelt på boligsituation

Boligsituation	Antal i stikprøve	Antal svar	Besvarelsesprocent
Parcelhus i større bykommuner	705	506	71,8
Udkantskommuner	706	459	65,0
Almennyttigt boligbyggeri	708	397	56,1
I alt	2.119	1.362	64,3

Fordelt efter boligsituation er der en ganske stor forskel i besvarelsesprocenten for respondenter som bor i et parcelhus i en større bykommune, og de respondenter som bor i almennyttigt boligbyggeri, som det fremgår af ovenstående tabel.

8.3 Delkonklusion

Respondenterne i undersøgelsen er i alt opdelt på seks forskellige strata som er tre forskellige aldersgrupper, og tre forskellige boligsituationer. Målet hermed er at undersøgelsen skal blive så dækkende som muligt for danske ældres boligforhold. Besvarelsesprocenten varierer lidt alt efter strata, men er overordnet så stor at undersøgelsen er repræsentativ.

9 Fakta om respondenterne

9.1 Uddannelse

Tabel 9.1 Højeste gennemførte uddannelse

Uddannelse	Antal	Andel
Folkeskolen	511	38%
Erhvervsfaglig uddannelse	488	36%
Mellemlang videregående uddannelse	152	11%
Lang videregående uddannelse	88	6%
Kortere videregående uddannelse	62	5%
Anden uddannelse	30	2%
Gymnasialuddannelse	27	2%
Nægter at svare	3	0%
Ved ikke	1	0%
I alt	1.362	100%

I undersøgelsen er der også spurgt ind til respondenternes højeste gennemførte uddannelse. For en stor gruppe af respondenterne (74 procent) er den højeste gennemførte uddannelse enten folkeskolen eller en erhvervsfaglig uddannelse. En mindre gruppe på 11 procent har en mellemlang videregående uddannelse, mens 6 procent har en lang videregående uddannelse.

9.2 Indkomst

Tabel 9.2 Årlig husstandsindkomst før skat

Årlig husstandsindkomst før skat	Antal	Andel
0-99.999 kr.	91	7%
100.000-199.999 kr.	603	44%
200.000-299.999 kr.	270	20%
300.000-399.999 kr.	131	10%
400.000-499.999 kr.	57	4%
500.000-599.999 kr.	33	2%
600.000-699.999 kr.	9	1%
700.000-799.999 kr.	10	1%
800.000-899.999 kr.	2	0%
900.000-999.999 kr.	2	0%
Nægter at svare	36	3%
Over en million kr.	8	1%
Ved ikke	110	8%
I alt	1.362	100%

Den årlige husstandsindkomst før skat for respondenterne ligger i altovervejende grad under 400.000 kr. For en stor dels vedkommende, 44 procent, ligger husstandsindkomsten mellem 100.000 kr. og 199.999 kr. før skat.

9.3 Delkonklusion

Respondenterne er relativt forskellige, både hvad angår uddannelsesbaggrund og årlig husstandsindkomst. En gruppe på 59 procent af de ældre kan dog karakteriseres ved at have enten folkeskolen eller en erhvervsfaglig uddannelse som den højeste gennemførte uddannelse samt have en husstandsindkomst før skat på under 300.000 kr. om året.

10 Sundhed

For at vurdere den generelle sundhedstilstand blandt respondenterne er der i undersøgelsen spørgsmål om antallet af sygedage, samt om respondenterne kan udføre forskellige opgaver i og omkring hjemmet.

Tabel 10.1 Antal sygedage i løbet af den sidste måned

Antal sygedage i løbet af den sidste måned	Antal	Andel
Ingen dage	1.088	80%
1-2 dage	44	3%
4-6 dage	27	2%
6-10 dage	22	2%
Flere end 10 dage	176	13%
Nægter at svare	1	0%
Ved ikke	4	0%
I alt	1.362	100%

En stor gruppe af respondenterne, 80 procent, har ikke haft sygedage i løbet af den sidste måned. 7 procent af respondenterne har haft mellem 1 og 10 sygedage, mens den næststørste gruppe på 13 procent har haft flere end 10 sygedage i løbet af den sidste måned.

Fordelt på aldersgrupper ses det, at en større gruppe af de 70-74 årige ikke har haft nogen sygedage i løbet af den sidste måned end det er tilfældet for de 80-89 årige. Omvendt har 17 procent af de 80-89 årige haft flere end 10 sygedage, det tilsvarende tal for de 70-74 årige er 7 procent, som det ses af nedenstående tabel.

Tabel 10.2 Andel af sygedage i løbet af den sidste måned fordelt på aldersgrupper

Andel af sygedage i løbet af den sidste måned	70-74 år	75-80 år	80-89 år
Ingen dage	86%	80%	74%
1-2 dage	4%	2%	4%
4-6 dage	1%	2%	3%
6-10 dage	1%	2%	2%
Flere end 10 dage	7%	13%	17%
Nægter at svare	0%	0%	0%
Ved ikke	0%	0%	1%
I alt	100%	100%	100%

Tabel 10.3 Kan du gå på stiger uden svimmelhed eller problemer med ben/ryg?

Gå på stiger	Antal	Andel
Ja	764	56%
Nej	591	43%
Ved ikke	7	1%
I alt	1.362	100%

Lidt over halvdelen af respondenterne kan gå på stiger uden svimmelhed eller problemer med ben og ryg.

Tabel 10.4 Kan du gå på stiger uden svimmelhed eller problemer med ben/ryg fordelt på aldersgrupper

Gå på stiger	70-74 år	75-80 år	80-89 år
Ja	65%	58%	47%
Nej	35%	42%	52%
Ved ikke	0%	0%	1%
I alt	100%	100%	100%

Hvis spørgsmålet fordeles på aldersgrupper ses det, at problemerne med at gå på stiger er større for de ældste aldersgrupper.

Tabel 10.5 Kan du klare almindelig rengøringsopgaver uden at blive forpustet?

Klare rengøringsopgaver	Antal	Andel
Ja	975	72%
Nej	376	28%
Nægter at svare	1	0%
Ved ikke	10	1%
I alt	1362	100%

I gennemsnit kan 72 procent af de ældre klare rengøringsopgaver uden at blive forpustede, men hvis spørgsmålet deles op på aldersgrupper ses det, at problemet er stigende med alderen, som det fremgår af nedenstående figur.

Tabel 10.6 Kan du klare almindelig rengøringsopgaver uden at blive forpustet fordelt på aldersgrupper

Klare rengøringsopgaver	70-74 år	75-80 år	80-89 år
Ja	83%	72%	62%
Nej	17%	27%	38%
Nægter at svare	0%	0%	0%
Ved ikke	0%	1%	1%
I alt	100%	100%	100%

85 procent af de ældre kan gå 100 meter uden at blive forpustede, som det fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 10.7 Kan du gå 100 meter uden at blive forpustet?

Gå 100 meter	Antal	Andel
Ja	1.151	85%
Nej	200	15%
Nægter at svare	1	0%
Ved ikke	10	1%
I alt	1.362	100%

Fordelt på aldersgrupper ses det dog tydeligt at problemet er største for de ældste, hvilket fremgår af den næste tabel.

Tabel 10.8 Kan du gå 100 meter uden at blive forpustet fordelt på aldersgrupper

Gå 100 meter	70-74 år	75-80 år	80-89 år
Ja	89%	87%	78%
Nej	11%	12%	20%
Nægter at svare	0%	0%	0%
Ved ikke	0%	1%	1%
I alt	100%	100%	100%

10.1 Delkonklusion

Overordnet set er der en ganske stor gruppe, omkring 80 procent, som føler sig raske og ikke har haft nogen sygedage i løbet af den sidste måned. Men der er også en gruppe som har haft adskillige sygedage i løbet af den sidste måned.

11 Have og vedligehold

Tabel 11.1 Finder du dit havearbejde let eller anstrengende?

Havearbejde	Antal	Andel
Meget let	61	12%
Let	156	31%
Lidt anstrengende	185	37%
Meget anstrengende	90	18%
Nægter at svare	1	0%
Ved ikke	13	3%
I alt	506	100%

Eftersom det kun er de respondenter der har bor i parcelhus som er blevet spurgt er respondentgruppen for disse spørgsmål mindre end for de øvrige spørgsmål. I alt 43 procent af respondenterne synes at deres havearbejde er let, mens 55 procent finder havearbejdet anstrengende.

Tabel 11.2 Finder du vedligehold af dit hus let eller anstrengende?

Vedligehold af hus	Antal	Andel
Meget let	60	12%
Let	187	37%
Lidt anstrengende	161	32%
Meget anstrengende	79	16%
Nægter at svare	1	0%
Ved ikke	18	4%
I alt	506	100%

Omvendt finder 49 procent af respondenterne at vedligeholdelse af deres hus er let, mens 48 procent finder det anstrengende. Dette stemmer nogenlunde overens med hvorvidt respondenterne finder deres havearbejde let eller anstrengende.

Tabel 11.3 I hvilken grad finder du vedligehold af huset som en hobby og interesse?

Vedligehold som hobby	Antal	Andel
I høj grad	153	30%
I nogen grad	149	29%
I mindre grad	95	19%
Slet ikke	99	20%
Nægter at svare	1	0%
Ved ikke	9	2%
I alt	506	100%

30 procent af respondenterne mener at vedligeholdelse af deres hus i høj grad er en hobby. Omvendt mener 20 procent af respondenterne at vedligeholdelse af deres hus slet ikke er en hobby.

Tabel 11.4 Overlader du helst alm. vedligehold til håndværkere, familie eller venner?

Overlader vedligehold til håndværkere	Antal	Andel
Ja	190	55%
Nej	150	44%
Ved ikke	3	1%
I alt	343	100%

Blandt de respondenter som kun i nogen grad, i mindre grad eller slet ikke finder vedligehold af huset som en hobby eller en interesse er der spurgt ind til, og de hellere vil overlade vedligehold til andre, f.eks. håndværkere eller familie og venner. Det vil lidt over halvdelen, 55 procent, gerne. Det svarer på at 190 ud af 506 respondenter, 38 procent, helst overlader vedligehold af deres hus til andre.

11.1 Delkonklusion

Et lille flertal af de ældre med have opfatter deres havearbejde som anstrengende eller meget anstrengende. Det samme gør sig gældende for vedligeholdelse af huset. Dog er der også en stor gruppe på 30 procent som ser vedligeholdelse af deres hus som en hobby. Men der er også en gruppe på 20 procent som slet ikke ser vedligeholdelse af deres hus som en hobby.

12 Avis og nyheder

Tabel 12.1 Hvor tit læser du avis eller ser nyheder på TV?

Nyheder	Antal	Andel
Hver dag	1.312	96%
Mindst en gang om ugen	31	2%
Mindst en gang om måneden	2	0%
Sjældnere	17	1%
I alt	1.362	100%

Der er i undersøgelsen også spurgt ind til hvor tit respondenterne læser avis eller ser nyheder på TV. Det går langt hovedparten, 96 procent, hver dag, mens 2 procent gør det mindst en gang om ugen. Det lader med andre ord til at de ældre i undersøgelsen følger med i nyhederne omkring dem.

13 Tilfredsheden med boligen og området

Et vigtigt punkt i undersøgelsen er at kortlægge, om de ældre er tilfredse med den bolig og de område de bor i.

Tabel 13.1 Hvor tilfreds er du med værelsesfordeling og størrelsen af rummene i din bolig?

Tilfreds med værelsesfordeling og rum	Antal	Andel
Meget tilfreds	1.125	83%
Lidt tilfreds	152	11%
Hverken tilfreds eller utilfreds	28	2%
Lidt utilfreds	45	3%
Meget utilfreds	11	1%
Ved ikke	1	0%
I alt	1.362	100%

Først er der spurgt ind til tilfredsheden med værelsesfordelingen og størrelsen af rummene i boligen. Hele 94 procent af de adspurgte er meget tilfredse eller lidt tilfredse, kun 4 procent er lidt utilfredse eller meget utilfredse.

Tabel 13.2 Hvor tilfreds er du med værelsesfordeling og størrelsen af rummene i din bolig fordelt på boligsituation?

Tilfreds med værelsesfordeling og rum	1. Boende i parcelhus-kvarter i større by	2. Boende i ud-kantskommune	3. Boende i almennyttigt bolig opført 1965-1980	I alt
Meget tilfreds	81%	85%	82%	83%
Lidt tilfreds	11%	10%	13%	11%
Hverken tilfreds eller utilfreds	3%	1%	2%	2%
Lidt utilfreds	4%	3%	3%	3%
Meget utilfreds	1%	1%	1%	1%
Ved ikke	0%	0%	0%	0%
I alt	100%	100%	100%	100%

Tilfredsheden med værelsesfordelingen og størrelsen af rummene i boligen varierer kun i nogen grad med boligtypen, som det ses på ovenstående figur.

Tabel 13.3 Hvor tilfreds er du med den vej din bolig ligger på?

Den vej din bolig ligger på	Antal	Andel
Meget tilfreds	817	85%
Lidt tilfreds	85	9%
Hverken tilfreds eller utilfreds	23	2%
Lidt utilfreds	32	3%
Meget utilfreds	7	1%
Ved ikke	1	0%
I alt	965	100%

Dette spørgsmål er kun stillet til stikprøve 1 og 2, det vil sige personer som bor i parcelhuse i større bykommuner og beboere i udkantskommuner. Blandt disse respondenter er 94 procent enten meget tilfreds eller lidt tilfredse med den vej deres bolig ligger på. Kun 4 procent er meget eller lidt utilfredse.

Tabel 13.4 Hvor tilfreds er du med den ejendom din bolig ligger i?

Den ejendom din bolig ligger i	Antal	Andel
Meget tilfreds	305	77%
Lidt tilfreds	58	15%
Hverken tilfreds eller utilfreds	14	4%
Lidt utilfreds	16	4%
Meget utilfreds	4	1%
I alt	397	100%

Dette spørgsmål er kun stillet til stikprøve 3, det vil sige beboere i almennyttigt boligbyggeri opført i årene omkring 1965-1980. Her er 92 procent meget eller lidt tilfredse med den ejendom deres bolig ligger i.

Tabel 13.5 Hvor tilfreds er du med området som du bor i?

Det område du bor i	Antal	Andel
Meget tilfreds	1.205	88%
Lidt tilfreds	105	8%
Hverken tilfreds eller utilfreds	24	2%
Lidt utilfreds	21	2%
Meget utilfreds	7	1%
I alt	1.362	100%

Alle respondenter er blevet spurgt om hvor tilfredse de er med det område de bor i. I alt er 96 procent meget eller lidt tilfredse. Hvis svarene fordeles på boligsituationen ses det, at i alt 90-91 procent af beboerne i parcelhus samt i udkantskommuner er meget tilfredse, mens kun 84 procent af beboerne i almennyttige boliger er tilfredse med det område de bor i.

Tabel 13.6 Hvor tilfreds er du med området som du bor i fordelt på boligsituation

Hvor tilfreds er du med området som du bor i?	1. Boende i parcelhuskvarter i større by	2. Boende i udkantskommune	3. Boende i almennyttigt bolig opført 1965-1980	I alt
Meget tilfreds	91%	90%	84%	88%
Lidt tilfreds	6%	7%	10%	8%
Hverken tilfreds eller utilfreds	1%	2%	3%	2%
Lidt utilfreds	2%	1%	2%	2%
Meget utilfreds	0%	0%	1%	1%
I alt	100%	100%	100%	100%

13.1 Delkonklusion

Overordnet er langt størstedelen af de ældre tilfredse med deres bolig og det lokalområde boligen ligger i. Dog er ældre som bor i almennyttige boliger lidt mindre tilfredse end de ældre som bor i parcelhus eller i en bolig i en udkantskommune.

14 Afstanden til indkøb og venner

Afstanden til de praktiske gøremål kan have stor vigtighed for de ældre. Derfor er der i undersøgelsen spurgt ind til tilfredsheden med afstanden mellem den nuværende bolig og butikker samt venner og bekendte.

Tabel 14.1 Hvor tilfreds er du med nærheden til butikker, til apotek og til kulturtilbud?

Afstanden til butikker mv.	Antal	Andel
Meget tilfreds	865	64%
Lidt tilfreds	255	19%
Hverken tilfreds eller utilfreds	88	6%
Lidt utilfreds	108	8%
Meget utilfreds	43	3%
Ved ikke	3	0%
I alt	1.362	100%

I gennemsnit er 83 procent meget eller lidt tilfredse med afstanden til butikker, apotek og kulturtilbud. 11 procent er lidt utilfredse eller meget utilfredse. Fordelt på boligsituation ses det, at blandt beboerne i udkantskommuner er der færre respondenter som er meget tilfredse, og lidt flere respondenter som er utilfredse, som det fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 14.2 Hvor tilfreds er du med nærheden til butikker, til apotek og til kulturtilbud fordelt på boligsituation

Afstanden til butikker mv.	1. Boende i parcelhuskvarter i større by	2. Boende i udkantskommune	3. Boende i almennyttigt bolig opført 1965-1980
Meget tilfreds	65%	59%	67%
Lidt tilfreds	19%	19%	18%
Hverken tilfreds eller utilfreds	6%	8%	5%
Lidt utilfreds	7%	9%	8%
Meget utilfreds	3%	4%	2%
Ved ikke	0%	0%	0%
I alt	100%	100%	100%

Tabel 14.3 Hvor tilfreds er du med afstanden til naboer, venner og bekendte og familie?

Afstand til naboer, venner og familie	Antal	Andel
Meget tilfreds	939	69%
Lidt tilfreds	241	18%
Hverken tilfreds eller utilfreds	95	7%
Lidt utilfreds	67	5%
Meget utilfreds	19	1%
Ved ikke	1	0%
I alt	1.362	100%

I alt 87 procent af respondenterne er meget eller lidt tilfredse med afstanden til naboer, venner og familie, mens 6 procent er lidt eller meget utilfredse. Fordelt på boligsituationen ses det at beboere i almennyttige boliger er lidt mindre tilfredse end gennemsnittet, som det fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 14.4 Hvor tilfreds er du med afstanden til naboer, venner og bekendte og familie fordelt på boligsituation

Afstand til naboer, venner og familie	1. Boende i parcelhuskvarter i større by	2. Boende i udkantskommune	3. Boende i almennyttigt bolig opført 1965-1980
Meget tilfreds	72%	70%	64%
Lidt tilfreds	16%	20%	17%
Hverken tilfreds eller utilfreds	6%	6%	9%
Lidt utilfreds	5%	3%	7%
Meget utilfreds	1%	1%	2%
Ved ikke	0%	0%	0%
I alt	100%	100%	100%

Der er også i undersøgelsen spurgt ind til hvor tilfreds respondenterne var med sine tidligere boliger, set i forhold til den nuværende bolig. I alt var 20 procent lidt utilfredse eller meget utilfredse med deres tidligere boliger, som det ses af nedenstående tabel.

Tabel 14.5 Hvor tilfreds var du med dine tidligere boliger, set i forhold til din nuværende bolig?

Tilfreds med tidligere boliger	Antal	Andel
Meget tilfreds	493	36%
Lidt tilfreds	206	15%
Hverken tilfreds eller utilfreds	316	23%
Lidt utilfreds	192	14%
Meget utilfreds	87	6%
Nægter at svare	2	0%
Ved ikke	66	5%
I alt	1.362	100%

14.1 Delkonklusion

Generelt er de ældre tilfredse med afstanden til både butikker og familie. Dog er de ældre som bor i udkantskommuner lidt mindre tilfredse med afstanden til butikker mv. Derudover er beboere i almen-nyttige boliger lidt mindre tilfredse med afstanden til naboer, venner og bekendte og familie.

15 Boligens indretning og fald i boligen

Det har også været vigtigt at klarlægge hvordan de ældre bruger deres bolig og hvor godt den opfylder deres boligbehov. Det første spørgsmål for at klarlægge dette handler om hvorvidt der er rum i boligen som ikke længere bruges. Det svarer 22 procent af respondenterne ja til.

Tabel 15.1 Er der rum i din bolig, du ikke længere bruger?

Rum i boligen der ikke længere bruges	Antal	Andel
Ja	294	22%
Nej	1.067	78%
Ved ikke	1	0%
I alt	1.362	100%

Tabel 15.2 Har du trapper i din bolig, som du har svært ved at komme op eller ned af?

Trapper du har svært ved at komme op af	Antal	Andel
Ja	140	10%
Nej	1.222	90%
I alt	1.362	100%

10 procent af respondenterne har trapper i boligen, som de har svært ved at komme op eller ned af.

Tabel 15.3 Er du faldet i din bolig inden for de seneste tre måneder?

Faldet i din bolig i de seneste 3 måneder	Antal	Andel
Ja	71	5%
Nej	1.289	95%
Ved ikke	2	0%
I alt	1.362	100%

5 procent af de ældre er faldet i deres bolig indenfor de seneste 3 måneder. Disse 71 ældre er efterfølgende blevet spurgt om hvor i boligen faldene som oftest sker.

Tabel 15.4 Hvor i boligen sker disse fald oftest?

Hvor sker fald oftest	Antal	Andel
Stuen	18	25%
Badeværelset	13	18%
Køkkenet	9	13%
Entreen	7	10%
Soveværelset	6	8%
Andre steder	18	25%
I alt	71	100%

25 procent af faldene sker i stuen, mens 18 procent sker i badeværelset. Da det må formodes at man opholder sig relativt kort tid i løbet af en dag på badeværelset er det en ganske stor faldrate badeværelset.

15.1 Delkonklusion

En ganske stor del af de ældre, 22 procent, har rum i boligen som de ikke længere bruger, og 10 procent af de ældre har trapper i boligen som de har svært ved at komme op af. Dette vidner om at der for nogle ældre findes en mere egnet bolig. En mindre gruppe af de ældre, 5 procent, har faldet i deres bolig i løbet af de seneste tre måneder. Disse fald sker oftest i stuen eller på badeværelset.

16 Tryghed

Lidt over 20 procent af respondenterne er utrygge ved at gå ud om aftenen der hvor de bor. Også lidt over 20 procent frygter overfald og indbrud i deres hjem.

Tabel 16.1 Er du utryg ved at gå ud om aftenen, der hvor du bor?

Utryg ved at gå ud om aftenen	Antal	Andel
Ja	293	22%
Nej	1.064	78%
Ved ikke	5	0%
I alt	1.362	100%

Fordelt på boligsituation viser det sig dog at der er forskel på de ældres tryghedsfølelse alt efter om de bor i parcelhus, almennyttig bolig eller i en udkantskommune.

Tabel 16.2 Er du utryg ved at gå ud om aftenen, der hvor du bor fordelt på boligsituation

Utryg ved at gå ud om aftenen	1. Boende i parcelhuskvarter i større by	2. Boende i udkantskommune	3. Boende i almennyttig bolig opført 1965-1980	I alt
Ja	19%	14%	34%	22%
Nej	81%	86%	66%	78%
Ved ikke	0%	1%	0%	0%
I alt	100%	100%	100%	100%

Relativt flere ældre i almennyttige boliger er utrygge ved at gå ud om aftenen der hvor de bor. Omvendt er relativt færrest beboere i udkantsområder utrygge ved at gå ud om aftenen.

Tabel 16.3 Frygter du overfald og/eller indbrud i dit hjem?

Frygter du overfald	Antal	Andel
Ja	298	22%
Nej	1.063	78%
Ved ikke	1	0%
I alt	1.362	100%

Overordnet set frygter 22 procent af de ældre overfald og/eller indbrud i deres hjem

Tabel 16.4 Frygter du overfald og/eller indbrud i dit hjem fordelt på boligsituation?

Frygter du overfald	1. Boende i parcelhuskvarter i større by	2. Boende i udkantskommune	3. Boende i almennyttig bolig opført 1965-1980	I alt
Ja	29%	15%	21%	22%
Nej	71%	85%	79%	78%
Ved ikke	0%	0%	0%	0%
I alt	100%	100%	100%	100%

Relativt flest beboere i parcelhuskvarterer i større byer frygter overfald og/eller indbrud i deres hjem. Også her er beboere i udkantskommuner mindst bekymrede.

Tabel 16.5 Synes du at der er for langt til hospital, læge eller politi?

For langt til hospital, læge eller politi	Antal	Andel
Ja	319	23%
Nej	1.036	76%
Ved ikke	7	1%
I alt	1.362	100%

23 procent af de adspurgte synes der er for langt til hospital, læge eller politi. Det svarer til 319 personer.

Tabel 16.6 Synes du at der er for langt til hospital, læge eller politi fordelt på boligsituation?

For langt til hospital, læge eller politi	1. Boende i parcelhuskvarter i større by	2. Boende i udkantskommune	3. Boende i almennyttigt bolig opført 1965-1980	I alt
Ja	16%	34%	20%	23%
Nej	83%	66%	79%	76%
Ved ikke	1%	0%	1%	1%
I alt	100%	100%	100%	100%

Relativt flest beboere i udkantskommuner synes der er for langt til hospital, læge eller politi, mens relativt færrest beboere i parcelhuskvarterer i større byer synes det er tilfældet.

Tabel 16.7 Føler du dig utryg fordi der er for langt til hospital, læge eller politi?

Utryg fordi der er for langt	Antal	Andel
Ja	116	36%
Nej	202	63%
Ved ikke	1	0%
I alt	319	100%

Blandt de som synes der er for langt til hospital, læge eller politi er der spurgt ind til om de føler sig utrygge fordi der er for langt. Det gør 36 procent, svarende til 116 personer. Der er altså kun 116 personer ud af de 1.362 adspurgte som synes der er for langt til hospital, læge eller politi og føler sig utrygge på grund af det.

Tabel 16.8 Føler du dig utryg fordi der er for langt til hospital, læge eller politi fordelt på boligsituation?

Utryg fordi der er for langt	1. Boende i parcelhuskvarter i større by	2. Boende i udkantskommune	3. Boende i almennyttigt bolig opført 1965-1980	I alt
Ja	38%	37%	35%	36%
Nej	61%	63%	65%	63%
Ved ikke	1%	0%	0%	0%
I alt	100%	100%	100%	100%

Der er ikke nogen stor forskel på tryghedsfølelsen mht. afstanden til hospital mv. alt efter boligsituation.

En anden måde at anskue følelsen af tryghed er ud fra den enkeltes helbredssituation. En hypotese kunne være at personer med dårligt helbred, som ikke kan gå 100 meter uden at blive forpustede, frygtede overfald i højere grad end personer med godt helbred.

Tabel 16.9 Føler du dig utryg fordi der er for langt til hospital, læge eller politi fordelt på helbred

Utryg ved at gå ud om aftenen	Kan gå 100 meter	Kan ikke gå 100 meter	Ved ikke	I alt
Ja	21%	25%	10%	22%
Nej	78%	75%	90%	78%
Ved ikke	0%	0%	0%	0%
I alt	100%	100%	100%	100%

Der er en svag overvægt af de personer som ikke kan gå 100 meter uden at blive forpustede som også er utrygge ved at gå ud om aftenen der hvor de bor.

De personer som har haft flere end 10 sygedage i løbet af den sidste måned er også en smule mere utrygge end de øvrige grupper, som det ses af nedenstående figur.

Tabel 16.10 Føler du dig utryg fordi der er for langt til hospital, læge eller politi fordelt på helbred?

Utryg ved at gå ud om aftenen	Ingen sygedage	1-2 sygedage	4-6 sygedage	6-10 sygedage	Flere end 10 sygedage	I alt
Ja	21%	27%	15%	18%	28%	22%
Nej	79%	70%	85%	82%	72%	78%
Ved ikke	0%	2%	0%	0%	0%	0%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 16.11 Føler du dig utryg fordi der er for langt til hospital, læge eller politi fordelt på aldersgrupper?

Utryg ved at gå ud om aftenen	70-74 år	75-80 år	80-89 år	I alt
Ja	25%	22%	19%	22%
Nej	75%	78%	81%	78%
Ved ikke	0%	0%	0%	0%
I alt	100%	100%	100%	100%

Generelt lader det til at personer mellem 70 og 74 år er mest utrygge ved at gå ud om aftenen, mens der i aldersgruppen mellem 80 og 89 år er relativt færre der er utrygge ved at gå ud om aftenen der hvor de bor.

16.1 Delkonklusion

En gruppe på lidt over en femtedel af de ældre er utrygge ved at gå ud om aftenen der hvor de bor, og frygter overfald i deres hjem. De synes desuden at der er for langt til politi og hospital. En mindre gruppe af disse ældre er utrygge på grund af den lange afstand til hospital, læge eller politi. Det er i

højere grad ældre som bor i almennyttigt boligbyggeri som er utrygge ved at gå ud om aftenen der hvor de bor, mens det i højere grad er ældre i parcelhuskvarterer som frygter overfald eller indbrud i hjemmet.

17 Valg af bolig og flytning

Hvis den nuværende bolig ikke opfylder den ældres boligbehov kunne det være relevant at flytte. Der er i undersøgelsen derfor også spurgt ind til, om respondenterne hellere ville have en anden bolig og hvad de ønsker sig af en anden bolig.

Tabel 17.1 Ville du hellere have en anden bolig som var mindre?

Hellere have mindre bolig	Antal	Andel
Ja	272	20%
Nej	1.080	79%
Ved ikke	10	1%
I alt	1.362	100%

20 procent af de ældre ville hellere have en anden bolig som var mindre. Det er overvejende ældre som bor i parcelhus der ønsker sig en mindre bolig, som det ses af nedenstående tabel.

Tabel 17.2 Ville du hellere have en anden bolig som var mindre fordelt på boligsituation

Hellere have mindre bolig	1. Boende i parcelhuskvarter i større by	2. Boende i udkantskommune	3. Boende i almennyttigt bolig opført 1965-1980
Ja	29%	17%	11%
Nej	69%	82%	89%
Ved ikke	1%	1%	0%
I alt	100%	100%	100%

Tabel 17.3 Er din bolig i et eller i flere plan?

Bolig i et eller flere plan	Antal	Andel
Et plan	992	73%
Flere plan	370	27%
Hovedtotal	1.362	100%

27 procent af respondenterne har en bolig som er i flere plan. Blandt disse 370 personer ville 143 personer hellere have en bolig som kun var i et plan, jf. nedenstående tabel. Overordnet vil 10,5 procent (143 personer ud af 1.362) af de ældre altså hellere have en bolig som kun er i et plan.

Tabel 17.4 Ville du hellere have en bolig som kun var i et plan?

Hellere have bolig i et plan	Antal	Andel
Ja	143	39%
Nej	223	60%
Ved ikke	4	1%
I alt	370	100%

Det er hovedsageligt ældre som bor i parcelhus eller i udkantskommuner der bor i boliger i mere end et plan, og det er også dem der ønsker sig en bolig kun i et plan, som det ses af nedenstående tabel.

Tabel 17.5 Er din bolig i et eller i flere plan fordelt på boligsituation

Bolig i et eller flere plan	1. Boende i parcelhuskvarter i større by	2. Boende i udkantskommune	3. Boende i almennyttigt bolig opført 1965-1980
Et plan	64%	68%	90%
Flere plan	36%	32%	10%
I alt	100%	100%	100%

Tabel 17.6 Ville du hellere have en bolig som kun var i et plan fordelt på boligsituation

Hellere have bolig i et plan	1. Boende i parcelhuskvarter i større by	2. Boende i udkantskommune	3. Boende i almennyttigt bolig opført 1965-1980
Ja	42%	36%	33%
Nej	57%	62%	68%
Ved ikke	1%	2%	0%
I alt	100%	100%	100%

De respondenter der bor i parcelhus er også blevet spurgt om de hellere ville have en bolig som havde en mindre have. Det svarer en ganske stor andel, 43 procent, ja til som det fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 17.7 Ville du hellere have en bolig som havde en mindre have?

Hellere have mindre have	Antal	Andel
Ja	217	43%
Nej	284	56%
Ved ikke	5	1%
I alt	506	100%

17.1 Delkonklusion

For nogle ældre er den nuværende bolig ikke ideel. Det kan blandt andet ses i, at 20 procent af de ældre gerne vil have en bolig som er mindre, mens lidt under halvdelen af de ældre i parcelhus gerne vil have en bolig med en mindre have end den nuværende. Blandt de ældre som bor i en bolig med mere end et plan vil lidt under 40 procent hellere have en bolig uden trapper.

18 Flytteovervejelser og barrierer

I forrige afsnit blev det fastslået at den nuværende bolig ikke er ideel for en gruppe af de ældre. Nogle ældre går måske med flytteovervejelser, men flytter ikke fordi der er barrierer. Derfor er der i undersøgelsen spurgt ind til, om respondenterne overvejer at flytte indenfor de næste fem år, og hvad bevæggrundene er for henholdsvis at flytte eller ikke at flytte.

Tabel 18.1 Overvejer du at flytte indenfor de næste fem år?

Overvejer at flytte	Antal	Andel
Ja	373	27%
Nej	930	68%
Ved ikke	59	4%
I alt	1.362	100%

27 procent af respondenterne overvejer at flytte indenfor de næste fem år. De resterende 930 respondenter er efterfølgende blevet stillet supplerende spørgsmål om hvorfor de ikke ønsker at flytte. I praksis er dette foregået ved at respondenterne er blevet præsenteret med forskellige udsagn som de kan erklære sig enige eller uenige med.

Tabel 18.2 Min friværdi i boligen er ikke stor nok til at jeg kan flytte til en anden bolig.

Friværdi ikke stor nok til at flytte	Antal	Andel
Helt enig	8	3%
Enig	9	3%
Hverken eller	23	8%
Uenig	67	23%
Helt uenig	173	59%
Ved ikke	14	5%
I alt	294	100%

De respondenter som bor i parcelhus (ejerbolig) er blevet spurgt om deres friværdi ikke er stor nok til at de kan flytte til en anden bolig. Det er 82 procent af respondenterne uenige eller helt uenige i. Kun 6 procent er enten enige eller helt enige.

Tabel 18.3 Jeg kan ikke overskue økonomien i at flytte til en anden bolig.

Kan ikke overskue økonomien i at flytte	Antal	Andel
Helt enig	74	8%
Enig	73	8%
Hverken eller	122	13%
Uenig	197	21%
Helt uenig	435	47%
Nægter at svare	5	1%
Ved ikke	24	3%
I alt	930	100%

Respondenterne er også blevet præsenteret med udsagnet: Jeg kan ikke overskue økonomien i at flytte til en anden bolig. Dette udsagn er blevet præsenteret til alle respondenter som ikke overvejer at flytte. 68 procent af respondenterne er enten uenige eller helt uenige, men omvendt er 16 procent enige eller helt enige. 13 procent svarer hverken eller.

Tabel 18.4 Jeg kan ikke overskue besværet i at flytte til en anden bolig.

Kan ikke overskue besværet i at flytte	Antal	Andel
Helt enig	178	19%
Enig	144	15%
Hverken eller	106	11%
Uenig	167	18%
Helt uenig	307	33%
Nægter at svare	3	0%
Ved ikke	25	3%
I alt	930	100%

Respondenterne er også blevet spurgt om de ikke overvejer at flytte fordi de ikke kan overskue besværet i at flytte til en anden bolig. Det er hele er fordi 34 procent enten enige eller helt enige i. 33 procent er dog helt uenige, så her er gruppen af ældre ganske splittet.

Tabel 18.5 Der er ikke gode alternativer i nærområdet

Der er ikke gode alternativer i nærområdet	Antal	Andel
Helt enig	152	16%
Enig	108	12%
Hverken eller	157	17%
Uenig	185	20%
Helt uenig	257	28%
Nægter at svare	4	0%
Ved ikke	67	7%
I alt	930	100%

16 procent af de ældre er helt enige i, at der ikke er gode alternative boliger i nærområdet. Omvendt er 28 procent helt uenige i dette udsagn.

Tabel 18.6 De alternative boliger er for dyre i husleje

Alternative boliger er for dyre i husleje	Antal	Andel
Helt enig	152	16%
Enig	106	11%
Hverken eller	205	22%
Uenig	112	12%
Helt uenig	162	17%
Nægter at svare	3	0%
Ved ikke	190	20%
I alt	930	100%

Med hensyn til hvorvidt de alternative boliger er for dyre i husleje svarer 20 procent af de adspurgte 'ved ikke', mens 22 procent svarer hverken eller. De resterende svar er relativt jævnt fordelt på svarmulighederne.

Tabel 18.7 Jeg ønsker ikke at flytte fra mine nuværende omgivelser

Ønsker ikke at flytte fra nuværende omgivelser	Antal	Andel
Helt enig	816	88%
Enig	52	6%
Hverken eller	26	3%
Uenig	9	1%
Helt uenig	22	2%
Ved ikke	5	1%
I alt	930	100%

Gruppen af respondenter der ikke overvejer at flytte indenfor de kommende fem år er slutteligt blevet bedt om at tage stilling til udsagnet om at de ikke ønsker at flytte væk fra deres nuværende omgivelser. Hele 88 procent af de adspurgte er helt enige i at de ikke ønsker at flytte væk fra de nuværende omgivelser. Det er et ganske klart tegn på, at de ønsker at blive i området.

Tabel 18.8 Hvorfor overvejer du at flytte?

Hvorfor overvejer du at flytte	Antal	Andel
For at få en mindre bolig	160	43%
På grund af dårligt helbred	69	18%
For at slippe for havearbejde	40	11%
Andet	35	9%
For at blive fri for trapper	21	6%
For at bo billigere	14	4%
For at bo mere centralt	14	4%
for at bo nærmere familie	5	1%
For at få en mere moderne bolig	5	1%
For at få en større bolig	4	1%
For at komme tættere på naturen	4	1%
På grund af dødsfald	2	1%
I alt	373	100%

De 373 respondenter som angav at de overvejer at flytte indenfor de kommende fem år er blevet bedt om at angive hvorfor de overvejer at flytte. 43 procent af dem siger at det overvejer at flytte for at få en mindre bolig, 18 procent overvejer at flytte på grund af dårligt helbred, mens 11 procent overvejer at flytte for at slippe for havearbejde. Kun 4 procent af dem der overvejer at flytte gør det for at bo mere centralt.

18.1 Delkonklusion

Lidt over en fjerdedel af de ældre overvejer at flytte inden for de næste 5 år. Det gør de hovedsageligt for at få en mindre bolig, på grund af svigtende helbred eller for at slippe for havearbejde. Blandt de

ældre som ikke overvejer at flytte er begrundelserne herfor mange og forskellige. En relativt stor gruppe kan ikke overskue besværet i at flytte, eller ønsker ikke at flytte fordi der ikke er gode alternative boliger i området. Nogle ønsker ikke at flytte fordi de alternative boliger er for dyre. Fælles for langt de fleste der ikke ønsker at flytte er, at de ikke vil forlade deres nuværende omgivelser.

19 Vigtigheden af boligen relativt til livets øvrige forhold

Boligen er kun en enkelt del af velfærden for den ældre. For at vurdere hvor vigtig boligen er for den enkelte ældre er der også blevet stillet spørgsmål om vigtigheden af andre forhold.

Tabel 19.1 Hvis du selv kunne vælge, ville du så gerne se din familie mere end du gør nu?

Se din familie mere end du gør nu	Antal	Andel
Ja	480	35%
Nej	875	64%
Nægter at svare	2	0%
Ved ikke	5	0%
I alt	1.362	100%

35 procent af de ældre vil gerne se familien mere end de gør nu.

Tabel 19.2 Hvor stor betydning ville det have for dig, hvis du fik 1.000 kroner mere om måneden mellem hænderne, i forhold til det du har nu?

Ville 1.000 kr. mere om måneden have betydning for dig	Antal	Andel
Stor betydning	321	24%
Nogen betydning	439	32%
Ingen betydning	588	43%
Nægter at svare	1	0%
Ved ikke	13	1%
I alt	1.362	100%

For at vurdere vigtigheden af flere penge mellem hænderne er der blevet spurgt ind til hvor stor betydning 1.000 kr. ekstra om måneden vil have. For den største gruppe, 43 procent, vil det ingen betydning have, men for en ganske stor gruppe, 24 procent, vil 1.000 kr. ekstra om måneden have stor betydning.

Tabel 19.3 Hvor vigtigt er det for dig at have et godt helbred?

Hvor vigtigt er et godt helbred	Antal	Andel
Meget vigtigt	1.222	90%
Vigtigt	128	9%
Ikke særlig vigtigt	5	0%
Slet ikke vigtigt	3	0%
Nægter at svare	1	0%
Ved ikke	3	0%
I alt	1.362	100%

Helbredet lader til at have en høj prioritet blandt de ældre. 90 procent af respondenterne svarer at et godt helbred er meget vigtigt for dem, mens 9 procent svarer at det er vigtigt.

Tabel 19.4 Hvor vigtigt er det for dig at få en bedre bolig, hvis denne bolig kostede flere penge hver måned?

Vigtigt at få en bedre bolig	Antal	Andel
Meget vigtigt	36	3%
Vigtigt	98	7%
Ikke særlig vigtigt	296	22%
Slet ikke vigtigt	878	64%
Nægter at svare	4	0%
Ved ikke	50	4%
Hovedtotal	1.362	100%

Hvis en bedre bolig koster flere penge hver måned, hvor vigtigt er det så at få en bedre bolig. På det spørgsmål svarer 64 procent af respondenterne at det slet ikke er vigtigt, mens 22 procent svarer at det ikke er særligt vigtigt. 4 procent svarer ved ikke til spørgsmålet og kun 3 procent svarer at det er meget vigtigt for dem.

19.1 Delkonklusion

Boligen er kun en enkelt del af den ældres liv. Der er mange andre forhold som er vigtige for den ældre, f.eks. er det meget vigtigt for den ældre at have et godt helbred. Mange af de ældre, 35 procent, vil gerne se deres familie mere end de gør nu.

20 Konklusion

Et klart flertal af de ældre tilkendegiver, at de er tilfredse med deres nuværende bolig og dens omgivelser. Det gælder for alle de tre forskellige boligsituationer, der er medtaget i analysen. Overensstemmelsen mellem svarene i de tre strata er umiddelbart overraskende, da der er tale om meget forskellige boligsituationer.

En mindre – men dog stadig substantiel – andel af de ældre på mellem en fjerdedel og en femtedel tilkendegiver en interesse for en mindre bolig. Det er imidlertid et ønske, at en sådan ny bolig skal ligge i det nærområde, som de ældre kender. Samtidig viser undersøgelsen, at de ældre prioriterer en ny bolig mindre end flere andre forhold i tilværelsen, hvor især helbredet vejer tungt.

Trapper i boligen er et problem for en del ældre. Samtidig sker der uforholdsmæssigt mange faldulykker på badeværelset. Sådanne forhold udtrykker, at selv om de ældre generelt ikke ønsker at flytte, så er deres nuværende bolig ikke optimal for deres livskvalitet.

Den ældre i en lejlighed har mulighed for at bytte sig til en mindre lejlighed. For den ældre i parcelhus er løsningen ikke så ligetil. Det er ikke altid, at der er egnede boliger i lokalområdet. Samtidig ønsker den ældre ikke at betale en højere boligudgift i forbindelse med flytningen. Dette forhold stiller skarpt på behovet for yderligere undersøgelser af, hvad der er den mest realistiske strategi til at forbedre de ældres boligsituation: Er det muligt indenfor et rimeligt budget at tilpasse de eksisterende boliger, så de bliver mere ældreegnede? Er det et realistisk alternativ at nyopføre ældreegnede boliger i de områder, hvor de ældre lever i dag, og i så fald i hvilket omfang og i hvilke prisrammer? Denne undersøgelse kan ikke besvare sådanne spørgsmål, men den identificerer, at en afklaring af disse spørgsmål vil være nyttig.

21 Fremtidige analyser

For nogle af de ældre må det dog antages at den manglende boligkvalitet udgør et problem. For eksempel ved manglende installationer. Det gør sig i nogen grad gældende for etageboliger i Region Hovedstaden. Her bor ca. 2.700 ældre uden bad eller adgang til bad. Også for ældre som bor i meget gamle etageejendomme kan det være relevant at undersøge om boligerne overhovedet kan gøres ældreegnede, og om der eventuelt kan etableres elevator.

Svarene i undersøgelsen antyder, at en mindre – men ikke uvæsentlig – del af de ældre kunne være interesseret i en anden bolig, fordi de har en række praktiske problemer med deres nuværende bolig. Undersøgelsen medtager kun ældre over 70 år. Det kunne på dette punkt være relevant at udvide med aldersgruppen fra 60 til 69 år, fordi en del utvivlsomt gennemfører en flytning tidligere i livet. 27 procent af de ældre overvejer at flytte indenfor de næste 5 år. 68 procent siger, at de ikke overvejer noget sådant. Flertallet bliver altså, hvor de er.

Tilsammen tegner det et billede af, at der vil komme et marked for ældreboliger i de ældres nærområder, hvor boligerne skal være mindre og lette at holde, og udført i ét plan.

Med de ældres modvilje mod at flytte fra boligen og dens kendte omgivelser, og med de problemer, som boligen og i nogen tilfælde også haven giver, er der uden tvivl et marked for at servicere denne gruppe af ældre i fremtiden. Det marked handler om at ombygge parcelhuse, så de bliver mere tilgængelige. Trapper skal gøres mindre stejle. Faldulykker i vådrum skal forebygges. U hensigtsmæssige dørtrin og andre typer af hindringer skal fjernes. Den ældre skal rådgives om, hvordan man lukker overflødige rum af, uden at man risikerer problemer som skimmelsvamp, fordi man har sat temperaturen for langt ned i rummene om vinteren. Haver skal omlægges, så de bliver lettere at holde, f.eks. ved at nedlægge bed og forebygge, at ukrudt kan slå rod i mellemrum i belægninger og så videre. Listen er uendelig, og kalder både på en håndværksmæssig indsats såvel som en løbende serviceopgave. Vel og mærke en serviceopgave, som lægger sig udenfor kommunens hjemmehjælp, og som heller ikke ligner de ydelser, håndværksfirmaer og gartnere leverer i dag. En del af arbejdet består også i kvalificeret rådgivning, tilpasset den individuelle situation i hvert tilfælde.

22 Litteratur og forskning om ældres boligforhold

Følgende forskere har tidligere berørt emner om ældres boligforhold:

- Georg Gottschalk, Statens Byggeforskningsinstitut Ålborg Universitet
- Eigil Boll Hansen, Anvendt Kommunal Forskning
- Kræn Blume Jensen, Anvendt Kommunal Forskning
- Maria Gleerup, Anvendt Kommunal Forskning
- Aase Eriksen, Arkitektfirmaet Aase Eriksen
- Karin Skousbøll, Kunstakademiets Arkitektskole

Disse forskere har blandt andet udgivet følgende publikationer:

Georg Gottschalk: *Fortidens og fremtidens boliger for ældre*, Arkitekten 2006, 108 /3), 41-46, tilgængelig på hjemmesiden: <http://www.sbi.dk/om-sbi/afdelinger/boliger-og-byfornyelse/fortidens-og-fremtidens-boliger-for-eldre/?searchterm=None>

Georg Gottschalk, Eigil Boll Hansen og Maria Gleerup: *Ældres flytteovervejelser og faktiske flytninger. Hvad fremmer og hvad hæmmer flytninger?* Tilgængelig på hjemmesiden: http://www.akf.dk/udgivelser/container/2005/udgivelse_1801/

Georg Gottschalk, Eigil Boll Hansen og Kræn Blume Jensen: *Flytteovervejelser, flytninger og velbefindende blandt ældre.*

Aase Eriksen & Karin Skousbøll: *Fokus på de meget ældre 75+*. Tilgængelig på hjemmesiden: <http://www.bovel.dk/boliger-aeldre>

AKF: Forskningen fra Anvendt Kommunal Forskning omhandler ikke kun seniorers og ældres bolig-situation, men ældres stilling i velfærdsstaten generelt. På nedenstående webside er et overblik over forskningen: http://www.akf.dk/forskningsomraader/levevilkkaar_social_indsats/aeldre_og_aldring/?mode=udgivelser

Socialforskningsinstituttet, Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, SFI: SFI har løbende beskæftiget sig med ældres velfærd og herunder også deres boligforhold, men forskningen har ikke specifikt drejet sig om dette.

Andre publikationer om ældreboliger:

Socialministeriet: *Fremtidens boligpolitik for ældre*, udarbejdet af Ældreboligrådet, tilgængelig på hjemmesiden: <http://www.sm.dk/Publikationer/Sider/VisPublikation.aspx?Publication=208>

Institut for Fremtidforskning: *Bag facaden - scenarier for fremtidens boliger for ældre mod 2014*.

Ældre Sagen: *Ældre Sagens Fremtidsstudie. Bolig. Rapport nr. 1*. Leeson, George W. Ældre Sagen, 2004, tilgængelig på hjemmesiden: <http://www.aeldresagen.dk/MEDLEMMER/MEDLEMSTILBUD/WEBSHOP/Sider/Fremtidsstudie,Rapportnr1Bolig.aspx>

International forskning:

På internationalt plan er forskningen i ældreboliger et ganske stort forskningsområde med egen journal (f.eks. Journal of Housing For the Elderly, <http://www.informaworld.com/smpp/title~db=all~content=t792306896>) og European Network for Housing Research, ENHR, har desuden en arbejdsgruppe om boligforhold og den aldrende befolkning hvor professor Camilla Ryhl fra Statens Byggeforskningsinstitut er koordinator.

Tilgrænsende forskningsområder:

Et tilgrænsende forskningsområde er forskningen i tilgængelighed (universal design) hvor alle boliger / det byggede miljø gøres tilgængeligt for alle, dvs. også for kørestolsbrugere eller gangbesværede ældre mv. I Danmark forskes der på SBI i området (bl.a. af professor Camilla Ryhl: <http://www.sbi.dk/medarbejdere/CAR/publikationer>).

23 Appendiks A:

Afgrænsning af stikprøve 1

- Københavnsområdet: 101, 147, 151, 153, 155, 157, 159, 161, 163, 165, 167, 169, 173, 175, 230, 183, 185, 187, 201, 190, 210, 250, 219, 223, 240, 253, 265, 269. Århus: 751. Odense: 461. Ålborg: 851. Trekantsområdet: 607, 621, 630.
- Afgrænsning på boligtype: Feltnummer 307=120 (Fritliggende énfamilieshus (parcelhus))
- Afgrænsning på udlejningsforhold: Feltnummer 322=E (Benyttet af ejeren)

24 Appendiks B

Afgrænsning af udkantskommuner i stikprøve 2

Definition af udkantskommuner afviger lidt fra både SKATs og Indenrigsministeriets og er som følger:

Kommunekode	Kommunenavn
482	Langeland
360	Lolland
825	Læsø
741	Samsø
492	Ærø
400	Bornholm
376	Guldborgsund
773	Morsø
550	Tønder
820	Vesthimmerlands
707	Norddjurs
860	Hjørring
810	Brønderslev
787	Thisted
665	Lemvig
849	Jammerbugt
760	Ringkøbing-Skjern

25 Appendiks C

Nr.	Spørgsmål	Svarkategorier
INTRO	Introttekst: Undersøgelsen handler om boligforholdene for personer over 70 år.	
INTRO	Først kommer der nogle spørgsmål om din almene sundhedstilstand.	
INTRO_WEB	Spørgsmål om din almene sundhedstilstand	
A_1	Hvor mange dage i løbet af den sidste måned har du været syg?	1 Ingen dage 2 1-2 dage 3 4-6 dage 4 6-10 dage 5 Flere end 10 dage
A_2	Kan du gå på stiger uden svimmelhed eller problemer med ben/ryg?	1 Ja 2 Nej
A_3	Kan du klare almindelig rengøringsopgaver uden at blive forpustet?	1 Ja 2 Nej
A_4	Kan du gå 100 meter uden at blive forpustet?	1 Ja 2 Nej
A_5	Finder du dit havearbejde let eller anstrengende?	1 Meget let 2 Let 3 Lidt anstrengende 4 Meget anstrengende
A_6	Finder du vedligehold af dit hus let eller anstrengende?	1 Meget let 2 Let 3 Lidt anstrengende 4 Meget anstrengende
A_7	I hvilken grad finder du vedligehold af huset som en hobby og interesse?	1 I høj grad 2 I nogen grad 3 I mindre grad 4 Slet ikke
A_8	Overlader du helst alm vedligehold til håndværkere, familie eller venner?	1 Ja 2 Nej

A_9	Hvor tit læser du avis eller ser nyheder på TV?	1 Hver dag 2 Mindst en gang om ugen 3 Mindst en gang om måneden 4 Sjældnere
INTRO	Introtekst: Nu kommer der nogle spørgsmål om hvor tilfreds du er med din bolig	
INTRO_WEB	Boligtfredshed	
	2. Hvor tilfreds er du med din bolig	
B_1	Hvor tilfreds er du med værelsesfordeling og størrelsen af rummene i din bolig?	1 Meget tilfreds 2 Lidt tilfreds 3 Hverken tilfreds eller utilfreds 4 Lidt utilfreds 5 Meget utilfreds
B_2	Hvor tilfreds er du med den vej din bolig ligger på?	1 Meget tilfreds 2 Lidt tilfreds 3 Hverken tilfreds eller utilfreds 4 Lidt utilfreds 5 Meget utilfreds
B_2	Hvor tilfreds er du med den ejendom din bolig ligger i?	1 Meget tilfreds 2 Lidt tilfreds 3 Hverken tilfreds eller utilfreds 4 Lidt utilfreds 5 Meget utilfreds
B_3	Hvor tilfreds er du med området som du bor i?	1 Meget tilfreds 2 Nogenlunde tilfreds 3 Hverken tilfreds eller utilfreds 4 Lidt utilfreds 5 Meget utilfreds
B_4	Hvor tilfreds er du med nærheden til butikker, til apotek og til kulturtilbud?	1 Meget tilfreds 2 Lidt tilfreds 3 Hverken tilfreds eller utilfreds 4 Lidt utilfreds 5 Meget utilfreds
B_5	Hvor tilfreds er du med afstanden til naboer, venner og bekendte og familie?	1 Meget tilfreds 2 Lidt tilfreds 3 Hverken tilfreds eller utilfreds 4 Lidt utilfreds 5 Meget utilfreds

B_6	Hvor tilfreds var du med dine tidligere boliger, set i forhold til din nuværende bolig?	1 Meget tilfreds 2 Lidt tilfreds 3 Hverken tilfreds eller utilfreds 4 Lidt utilfreds 5 Meget utilfreds
B_7	Er der rum i din bolig, du ikke længere bruger?	1 Ja 2 Nej
B_8	Har du trapper i din bolig, som du har svært ved at komme op eller ned af?	1 Ja 2 Nej
B_9	Er du faldet i din bolig inden for de seneste tre måneder?	1 Ja 2 Nej
B_10	Hvor i boligen sker disse fald oftest?	1 Soveværelset 2 Køkkenet 3 Stuen 4 Badeværelset 5 Entreen 6 Andre steder
B_11	Er du utryg ved at gå ud om aftenen, der hvor du bor?	1 Ja 2 Nej
B_12	Frygter du overfald og/eller indbrud i dit hjem?	1 Ja 2 Nej
B_13	Synes du at der er for langt til hospital, læge eller politi?	1 Ja 2 Nej
B_14	Føler du dig utryg fordi der er for langt til hospital, læge eller politi?	1 Ja 2 Nej
INTRO	Introtekst: Nu kommer der nogle spørgsmål om hvilken bolig du ville foretrække hvis du kunne vælge.	
INTRO_WEB	Valg af bolig	
	4. Ville du hellere have en anden bolig, der var	
D_1	Ville du hellere have en anden bolig som var mindre?	1 Ja 2 Nej
D_2	Er din bolig i et eller i flere plan?	1 Et plan 2 Flere plan
D_3	Ville du hellere have en bolig som kun var i et plan?	1 Ja 2 Nej
D_4	Ville du hellere have en bolig som havde en mindre have?	1 Ja 2 Nej

D_5	Synes du at din nuværende bolig er for dyr at bo i?	1 Ja 2 Nej
INTRO	Nu har jeg nogle spørgsmål om hvorvidt du ønsker at flytte og om hvorfor / hvorfor ikke.	
INTRO_WEB	Overvejelser om at flytte eller blive boende	
	5. Hvorfor flytter du/flytter du ikke	
E_1	Overvejer du at flytte indenfor de næste fem år?	1 Ja 2 Nej
E_2	Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Min friværdi i boligen er ikke stor nok til at jeg kan flytte til en anden bolig.	1 Helt enig 2 Enig 3 Hverken eller 4 Uenig 5 Helt uenig
E_3	Jeg kan ikke overskue økonomien i at flytte til en anden bolig.	1 Helt enig 2 Enig 3 Hverken eller 4 Uenig 5 Helt uenig
E_4	Jeg kan ikke overskue besværet i at flytte til en anden bolig.	1 Helt enig 2 Enig 3 Hverken eller 4 Uenig 5 Helt uenig
E_5	Der er ikke gode alternativer i nærområdet	1 Helt enig 2 Enig 3 Hverken eller 4 Uenig 5 Helt uenig
E_6	De alternative boliger er for dyre i husleje	1 Helt enig 2 Enig 3 Hverken eller 4 Uenig 5 Helt uenig

E_7	Jeg ønsker ikke at flytte fra mine nuværende omgivelser	1 Helt enig 2 Enig 3 Hverken eller 4 Uenig 5 Helt uenig
E_8	Hvorfor overvejer du at flytte? (vælg gerne flere årsager) (Til Int: Læs ikke op, men bekræft hver kategori for IP)	1 For at få en mindre bolig 2 For at få en større bolig 3 For at få en mere moderne bolig 4 For at blive fri for trapper 5 For at bo billigere 6 For at bo mere centralt 7 For at slippe for havearbejde 8 for at bo nærmere familie 9 For at komme tættere på naturen 10 På grund af skilsmisse 11 På grund af dødsfald 12 På grund af dårligt helbred 13 Andet
E_9	Angiv venligst anden årsag	(Åbent felt)
INTRO	Introtekst: Nu har jeg nogle spørgsmål om hvilke forhold der er vigtige for dig.	
INTRO_WEB	Vigtige forhold	
F_1	Hvis du selv kunne vælge, ville du så gerne se din familie mere end du gør nu?	1 Ja 2 Nej
F_2	Hvor stor betydning ville det have for dig, hvis du fik 1.000 kroner mere om måneden mellem hænderne, i forhold til det du har nu?	1 Stor betydning 2 Nogen betydning 3 Ingen betydning
F_3	Hvor vigtigt er det for dig at have et godt helbred?	1 Meget vigtigt 2 Vigtigt 3 Ikke særlig vigtigt 4 Slet ikke vigtigt
F_4	Hvor vigtigt er det for dig at få en bedre bolig, hvis denne bolig kostede flere penge hver måned?	1 Meget vigtigt 2 Vigtigt 3 Ikke særlig vigtigt 4 Slet ikke vigtigt
INTRO	Introtekst: Her til sidst har jeg nogle baggrundsspørgsmål	

INTRO_WEB	Baggrundsspørgsmål	
G_1	Hvad er din højest gennemførte uddannelse?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Folkeskolen, inkl. mellemskoleeksamen, real-, præliminæreksamen og efterskole, 2. Gymnasialuddannelse samt adgangseksamen til teknika, 3. Erhvervsfaglig uddannelse (Ex: Håndværker, lærlingeuddannelse, Industritekniker, Gartner, PC-supporter, Kontor- og Butiksuddannelser, Bankelevuddannelser, SOSU-hjælpere, -assistenter", 4. Kortere videregående uddannelse (Ex: Datamatiker, Akademiøkonom, Handelsøkonom, Akademiuddannelsen, Multimediedesigner, Farmakonom, Tandplejer, Byggetekniker, Laborant, Installatør.), 5. Mellemlang videregående uddannelse (Ex: Bachelor BA, Diplomuddannelser, HA, HD, Diplomingeniør, Lærer, Pædagog, Socialrådgiver, Sygeplejerske, Bioanalytiker, Bygningskonstruktør), 6. Lang videregående uddannelse (Ex: Kandidatniveau, Masterniveau, Cand.polit., Cand.Mag, Cand.Scient, Cand. Jur, MBA, osv.), 7. Anden "Anden uddannelse (Udd. ved forsvaret, Politi, Kørelærer, Lokomotivfører m.m.).
G_2	Hvad er din årlige husstandsindkomst før skat?	<ol style="list-style-type: none"> 1. 0-99.999 2. 100.000-199.999 3. 200.000-299.999 4. 300.000-399.999 5. 400.000-499.999 6. 500.000-599.999 7. 600.000-699.999 8. 700.000-799.999 9. 800.000-899.999 10. 900.000-999.999 11. Over en million Kr.

Boligøkonomisk Videncenter
Jarmers Plads 2
1551 København V

